

د افغانستان بانک

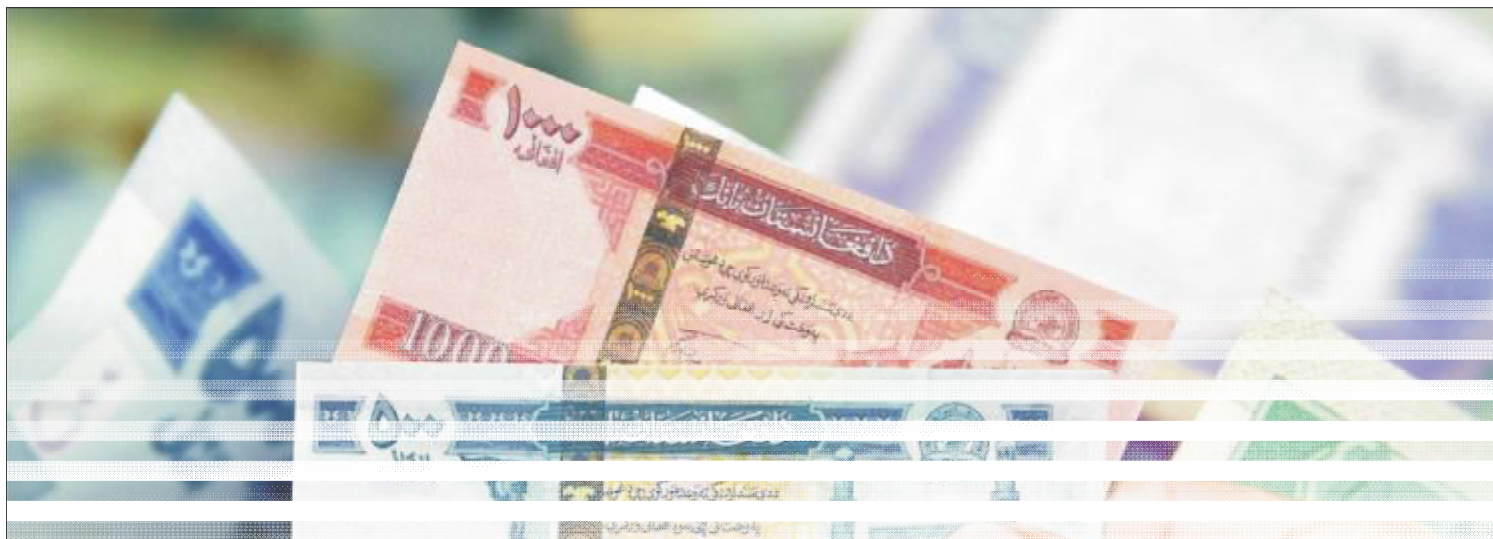
بانک

د افغانستان بانک خپرونه

شپږم کال، څلور شپېتمه گڼه، د تلې میاشت

مروری بر آخرین تحولات اقتصادی کشور

د افغانستان بانک مشرتابه پلاوی او کارکوونکي؛ د لوي اختر د رارسيدو له امله تاسو ښاغلي او همکارانو ته د زړه له کومې مبارکي وايي او د لوی خدای (ج) له درباره ټولو افغانانو ته د ژوند په بيلا بيلو برخو کې د نيکمرغۍ او لا برياليتوب هيله کوي.

د افغانستان بانک خبرتيا

د افغانستان بانک د قانون د درې دېرشمې مادې سره سم د افغانستان مروجې پيسې او پولي واحد افغانۍ دي، له همدې امله هيله لرو خو ټول افغانان د وطن او ملي ارزښتونو پر وړاندې خپل مسووليت په ټولو برخو کې په ځانگړې توگه د افغانۍ پيسو د لا دود او ترويج په برخه کې ترسره کړي.

بانک

صاحب امتیاز: د افغانستان بانک

مدیر مسوول: یما عقیف

گزارشگران: عبداللطیف بایانی و عبدالحفیظ شاهین

دیزاین: مدیریت نشرات

فوتوژونالیست: زیرک ملیا

آدرس: آمریت عمومی اسناد و ارتباط، د افغانستان بانک

تلفون: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۳۸۱۵ / ۲۱۰۴۷۶۱

فکس: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۳۰۵

پست الکترونیکی: magazine@centralbank.gov.af

صفحه الکترونیکی: www.centralbank.gov.af

د دې ګڼې مطالب

کنفرانس مطبوعاتي چگونګي حصول قروض کابل بانک

نمایشگاه دو روزه نهاد های مالی برگزار گردید

د افغانستان بانک په ختیځ زون کې زاړه بانکوټونه وسوځول شول

مروری بر آخرین تحولات اقتصادی کشور

نگاهی بر روند تحولات اقتصادی جهان

حریق بانکوتهای مندرس در زون مرکز و زون غرب کشور

په راکړه ورکړه کې مونږه ولې ګټه ورکوو؟

قرضه های کوچک گام مؤثر در راستای فقر زدایی در کشور

په ټولنیز متمدن ژوندانه او نظام جوړونه کې د اقتصاد اهمیت

مراحل بانکداری در افغانستان

اقتصاد افغانستان، دستاوردها و چالش ها

اهمیت و ضرورت بودجه

بریکس و جایگاه آن در اقتصاد جهان

یاد آوری: به غیر از سر مقاله که دیدگاه رسمی د افغانستان بانک است، مسوولیت مضامین و مقالات دیگر به نویسندگان آن بر میگردد، همچنان استفاده از تصاویر مجله بانک با ذکر مأخذ مجاز است.

ایجاد و توسعه سرک های حلقوی سبب رونق تجارت می گردد

افغانستان کشوریست محاط به خشکه که ترانسپورت آن منحصر به بخش های زمینی و هوایی می گردد ولی اکثریت انتقالات تجارتي کشور به وسیله ترانسپورت زمینی صورت می گیرد. نیاز است تا سرک های آن به استاندارد های ملی و بین المللی جهت حمل و نقل عیار گردد. همچنان جاده ها و سرک های حلقوی به عنوان حلقه وصل کشور ها تلقی شده است که کشور ما طی ده سال اخیر در سایر بخش ها بخصوص در مورد قیرریزی و اسفالت سرک های حلقوی دستاورد های چشمگیری داشته است.

با وجود دستاوردهای موجود در کشور، بازهم کمبود سرک های حلقوی یک مشکل جدی در قسمت حمل و نقل اموال و کالا های تجارتی به شمار می رود که این مسئله نه تنها باعث ضیاع وقت در انتقالات شده بلکه باعث کاهش تجارت، بلند رفتن قیمت ها، کاهش عواید دولت و سرانجام در اثر آن اقتصاد کشور متضرر می گردد.

ازینرو به عنوان یک نیاز و ضرورت مبرم جهت انتقالات درست و به موقع، ایجاد و توسعه جاده های حلقوی یک امر حتمی تلقی می گردد تا دولت، تجار بزرگ و کوچک و مردمی که از طریق تولیدات داخلی امرار حیات می نمایند اموال و تولیدات تجارتی خود را به سایر ولایات و کشورهای دیگر صادر و برعکس سایر مواد و احتیاجات مورد ضرورت کشور را از دیگر ممالک جهان جهت رفع نیازمندی های کشور وارد نمایند تا سبب رونق هر چه بیشتر تجارت گردد.

با درنظرداشت سایر دستاورد های دولت جمهوری اسلامی افغانستان طی ده سال اخیر، اخیراً کار اسفالت سرک حلقوی در غرب کشور که یکی از پروژه های بزرگ در قسمت اعمار سرک ها می باشد، آغاز گردید. طول این سرک به ۲۳۳ کیلو متر می رسد و هزینه مالی آن از سوی بانک انکشاف آسیایی پرداخت می گردد که با تکمیل این پروژه دشواری ها و مشکلات تجارتی ولایات غرب و شمال افغانستان تا حد زیادی رفع خواهد گردید.

آغاز کار این چنین پروژه ها و احداث سرک ها جهت سهولت در عبور و مرور کاروان های تجارتی و مردم از یک سو باعث رفع مشکلات تجارتی میان ولایات در زمینه انتقال اموال تجارتی، رفت و آمد مردم و سایر سهولت ها شده و از سوی دیگر سبب توسعه و افزایش حجم مبادلات اموال تجارتی خواهد شد که طبعاً با افزایش حجم تجارت، عواید تجاری و دولت نیز افزایش خواهد یافت که دولت را قادر خواهد ساخت تا قسمتی از مصارف بخش های گونا گونا را این طریق تأمین نماید. ●

د افغانستان د بانکدارۍ قانون

د بانکونو د ثبت دفتر

دیارلسمه ماده:

(۱) د د افغانستان بانک د اړوند بانک د نوم، آدرس، د ثبت د گڼې، د جواز یا اجازه لیک د صادرېدو یا د لغوې د نېټې، اساسنامې او نورو تقنیني سندونو، د بهرني دفتر او د فرع یا د نمایندګۍ د دفتر د موجودیت په صورت کې هغه نوم او آدرس چې بانک ورپورې مربوط دی د آدرس، د بانک یا فرع یا نمایندګۍ د مدیرانو په هکله د اطلاعاتو، حدود او اختیاراتو او د هغو د لاسلیکونو د نمونې د ثبت په منظور، د مرکزي ثبت دفتر جوړوي.

(۲) د مرکزي ثبت دفتر مکلف دی د بانک یا دفتر پر خلاف د ورشکستګۍ د اقداماتو د پیل نیټه باید د دفتر او یا د هغو د تړلو (بندلو) نېټه ثبت کړي.

(۳) بانکونه مکلف دي د دریو ورځو په ترڅ کې د هغو تغییراتو په هکله چې د مرکزي ثبت په دفتر کې په ثبت شوو اطلاعاتو کې د درج شوو مراجعو لخوا منځ ته راغلي، په لیکلې توګه د افغانستان بانک ته خبر ورکړي.

د بانکي جواز لغو کول

څوار لسمه ماده:

(۱) د د افغانستان بانک کولای شي د بانک د بانکوالۍ جواز تر لاندنیو شرایطو لاندې لغو کړي:

۱- د غوښتنلیک د وړاندې کولو په وخت کې د غلطو او غولونکو اطلاعاتو

ورکول او د نورو سرغړونو موجودیت.

۲- د صادریدو له نېټې څخه تر شپږو میاشتو وروسته پورې له بانکي جواز څخه د بانک ګڼه نه اخیستل او یا له عمومو څخه د بولي سپارنو یا د نورو ورکړې وړ وجوهو تر لاسه کولو له شغل یا د اعتبار او پانګې اچونې له رامنځته کولو (ایجادولو) څخه انصراف.

۳- بانک د د افغانستان د مقرراتو مطابق، د پانګې او الزامي زیرمې د حد اقل نه لرونکي وي، د خپلو ژمنو په پوره کولو قادر نه وي او د هغو شتمنیو په وړاندېچې ورته سپارل کېږي، کوم تضمین وړاندې نکرې شي.

۴- بانک خپله اداره او بانکي فعالیتونه په ناسالنه او غیر محتاطانه توګه پر مخ بوزي یا په یوه ډول د د افغانستان بانک له قانون یا دستورونو او مقرراتو، له صادر شوي جواز او له اجازه لیک سره له منځمه محدودیتونو څخه سرغړونه وکړي.

۵- بانک یا مور بانکي شرکت یا بل بانک چې د شرکت بانک یې تابع وي یا د تابع بانک له شرکتونو څخه یوه یې جنایې فعالیتونو ته لاس اچولی وي.

۶- د دې قانون د دوولسمې مادې د لومړۍ فقرې په (۳، ۴، ۵، ۶ او ۷) اجزاو کې د درج شوو حکمونو نه رعایتول.

۷- په هغه صورت کې چې بانک د د افغانستان بانک دستورونو او د قوانینو او مقرراتو هغه حکمونه چې اعمالولو یې مکلف دی نه وي تطبیق کړي.

۸- په هغه صورت کې چې بانک د د افغانستان بانک له د مخنی اجازه پرته، د یو بل تشبث په تابع شرکت بدل شوی وي او د دې قانون په یو ویشتمه ماده کې درج شوی حکم رعایت شوی نه وي.

۹- د بانک یا مور بانکي شرکت چې د شرکت بانک یې تابع دی، د فعالیت جواز لغو شوی وي.

۱۰- د بانک خاوند یا خاوندانو د بانک د انحلال تصمیم نیولی وي.

۱۱- د بانک بیا سمبالولو (سازمان ورکولو)، ادغام یا تجزیې د د افغانستان بانک له مخکینۍ لیکلې اجازې پرته صورت موندلی وي یا یې په یو ډول د یوه قانوني یا عملياتي خپلواک بنسټ په توګه خپل موجودیت له لاسه ورکړی وي.

۱۲- د بانک څارنه، پدې علت چې د خپلې اداري او عملياتي دستگاه، دفترونو یا سندونو یوه برخه یا ټول یې، د د افغانستان بانک له مخکینۍ لیکلې اجازې پرته بهر ته لیږدولي وي د د افغانستان بانک ته ستونزمنه شوې وي.

۱۳- د بانک څارنه پدې علت چې د یوې ډلې شرکتونو یا د غیر مهشت بانک د تابع شرکت یا شرکت یا د غیر مهشت مور بانکي شرکت غړی شوی دی، د د افغانستان بانک لپاره ستونزمنه شوي وي.

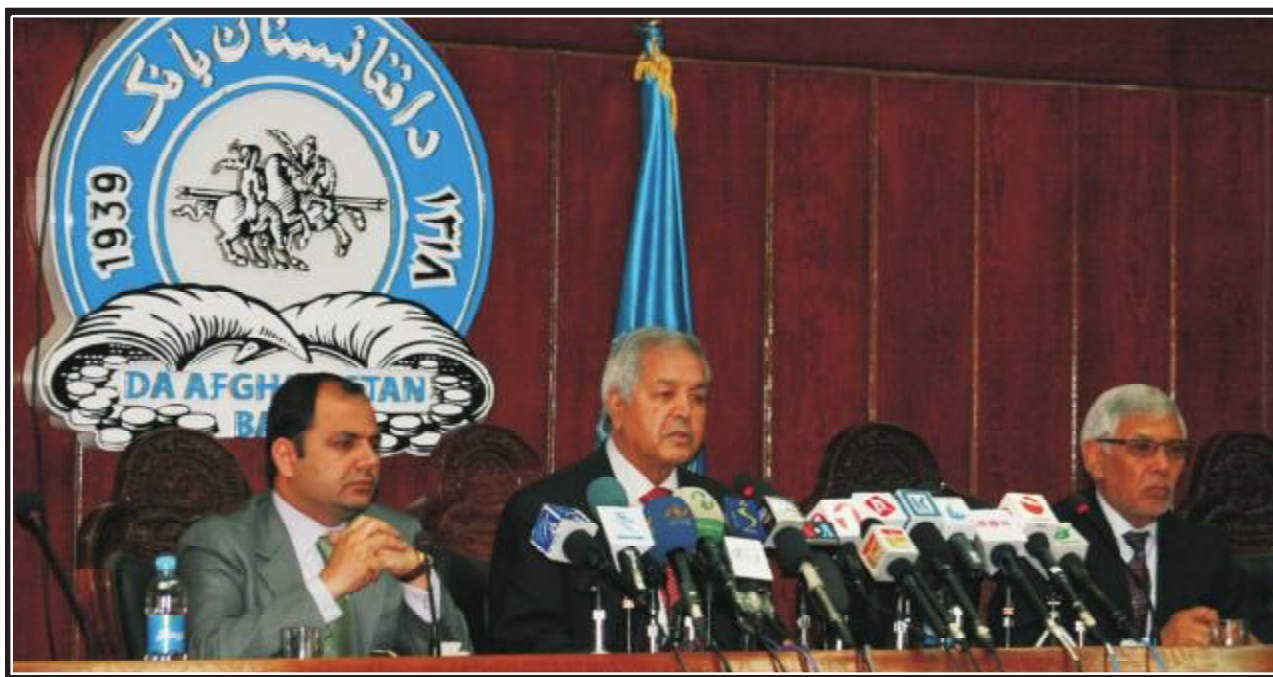
۱۴- د بانک پر خلاف د ورشکستګۍ اقدامات پیل شوي وي. ●

کنفرانس مطبوعاتی چگونگی حصول قروض کابل بانک

روز دو شنبه ۱۰ میزان سال جاری کنفرانس مطبوعاتی در رابطه به پیشرفت هایی در زمینه حصول قروض کابل بانک تدویر یافت. در این کنفرانس محترم نور الله دلاوری رئیس کُل د افغانستان، محترم خان افضل هده وال معاون اول د افغانستان بانک، محترم عبدالحمید محبی مدیر تصفیه کابل بانک، مسوولین ادارات د افغانستان بانک، نمایندگان رسانه های صوتی، تصویری و نوشتاری در تالار کنفرانس های د افغانستان بانک اشتراک ورزیده بودند. در محفلی که به این منظور دایر گردیده بود محترم دلاوری رئیس کُل د افغانستان بانک، محترم هده وال معاون اول د افغانستان بانک و محترم محبی مدیر تصفیه کابل بانک در مورد دستاورد ها و پیشرفت های حصول قروض کابل بانک به خبر

نگاران توضیحات ارائه نمودند که اینک جهت مزید معلومات شما خبرنگارمه کنفرانس مذکور را به دست نشر می سپاریم:

به منظور تأمین شفافیت و اطلاع رسانی به هموطنان گرامی، د افغانستان بانک آخرین ارقام وجوه حصول شده، وجوه تثبیت شده و وجوه منازعوی تصفیه کابل بانک را به شرح ذیل اعلام می دارد:

مجموع سبد قرضه کابل بانک ۹۱۰ ملیون دالر میاشد که از آن جمع مبلغ ۵۷۹ ملیون دالر اصل قرضه و ۳۳۱ ملیون دالر تکتانه و اضافه بر آن مبلغ ۷۰ ملیون دالر مطالبات متفرقه علیه مسوولان بانک می باشد که جمع کل این قروض و مطالبات به ۹۸۰ ملیون دالر می رسد.

تا کنون مبلغ ۱۳۵ ملیون دالر به شکل نقد حصول شده است، مبلغ ۴۵.۶ ملیون دالر تکتانه توسط فرمان ریاست جمهوری اسلامی افغانستان معاف شده است که جمع قروض حصول شده و تکتانه معاف شده به ۱۸۰.۶ ملیون دالر می رسد.

مبلغ ۲۱۸ ملیون دالر قروض اعتراف و تجدید قرار داد شده است. علاوه بر این به ارزش ۱۸۰ ملیون دالر دارایی تحت تصرف مدیریت تصفیه قرار دارد. جمع قروض اعتراف و تجدید شده و دارایی های تحت تصرف مدیریت تصفیه به ۳۹۸ ملیون دالر میرسد.

مقروضیت سهامداران از بابت خرید سهم سرمایوی منازعوی ۵۹ ملیون دالر و از بابت تزریق سرماییه اضافی ۹۴ ملیون دالر می باشد. علاوه بر این مبلغ ۲۴۸.۴ ملیون باقی مانده قروض منازعوی می باشد که جمع کل قروض منازعوی به ۴۰۱.۴ ملیون دالر می رسد.

پس زمینه:

همانگونه که هموطنان گرامی آگاهی دارند کابل بانک به تاریخ ۳۰ حمل ۱۳۹۰ به دو بخش "کابل بانک نو" و "اداره تصفیه کابل بانک" تقسیم گردید.

کابل بانک نو با جواز بانکی و مدیریت جدید تحت مالکیت وزارت محترم مالیه با هدف جلوگیری از اختلال در ارائه خدمات بانکی (غیر از قرضه دهی) به مشتریان بانک به فعالیت های بانکی معمول از جمله توزیع معاشات حدود ۴۰۰ هزار تن کارمند دولت ادامه داد. تمام دارایی های سالم بانک بشمول پول نقد، دفاتر و تکنالوژی معلوماتی و پول باقیمانده سپرده گذاران به این بخش بانک منتقل گردید. با تکمیل مهلت تعیین شده و تصویب شورای محترم وزیران قرار است کابل بانک جدید تا جهت واگذاری به بخش خصوصی به اعلام گذاشته شود.

اداره تصفیه کابل بانک به حکم قانون تحت نظارت کمیسیون حل منازعات مالی و مشاوره د افغانستان بانک پروسه تثبیت و جمع آوری بدهی ها و قرضه های ذمت سهامداران و سایر مقروضین کابل بانک را پیش برده است.

این اداره با وجود برخی دشواری ها از جمله کمبود پرسونل تخنیکی، تراکم بیش از حد کار، معضلوی بودن قضایا، پراگنده بودن دارایی ها و حسابات کابل بانک و

موجودیت برخی دیگر مشکلات کار تصفیه صد ها حساب معضلوی کابل بانک را با جدیت و پشتکار به پیش برده است که جا دارد از این تلاش و زحمات قدردانی شود.

بر اساس حکم شماره ۲۸۱ مورخ ۱۶/۱/۱۳۹۱ مقام عالی ریاست جمهوری به مقروضین دو ماه مهلت داده شد تا در برابر معافیت از پرداخت تکتانه، قروض خود را طی این مهلت پرداخت کنند. با انقضای این مهلت دو ماهه و با تشکیل دیوان اختصاصی (بر اساس پیشنهاد ستره محکمه و منظوری ریاست محترم جمهوری) جهت رسیدگی به قضیه کابل بانک، رسیدگی به قروض منازعوی از طریق کمیسیون حل منازعات مالی و باقی آنها از طریق دیوان مذکور به پیش خواهد رفت. دولت جمهوری اسلامی افغانستان مصمم است تا با آنده از سهامداران و مسوولان سابق کابل بانک که تا حال به تسویه دیون شان اقدام نکرده اند با جدیت و قاطعیت برخورد قانونی نماید.

در اخیر این محفل محترم دلاوری رئیس گُل د افغانستان بانک، محترم هده وال معاون اول د افغانستان بانک و همچنان مدیر تصفیه کابل بانک به سوالات ژونالستان رسانه های اطلاعات جمعی پاسخ ارائه نمودند. ●

نمایشگاه دو روزه نهاد های مالی برگزار گردید

در کشور ما چندین بانک خدمات ارزنده بانکی را به هموطنان عرضه میدارند که جهت سهولت در امور کاری شان دور یک انجمن جمع شده اند. انجمن بانکداران افغانستان (ABA) یک انجمن مستقل، غیر سیاسی، غیر دولتی و غیر انتفاعی میباشد که به منظور انسجام فعالیت های سکتور بانکداری قوی و رقابتی مطابق به سیستم اقتصاد بازار در کشور ایجاد شده است و در جهت منافع مشترک سکتور بانکداری در افغانستان فعالیت میدارد.

انجمن بانکداران افغانستان با همکاری دفتر انکشافی سازمان ملل متحد در افغانستان (USAID) نمایشگاه دو روزه را تحت نام دسترسی به تمویل مالی بتاريخ ۱۱ و ۱۲ میزان ۱۳۹۱ در بالروم هوتل انترکانتیننتال به اشتراک متشبین سکتور اقتصادی، مؤسسات قرضه دهی، نهاد های دولتی و بین المللی برگزار نمود. در افتتاح این نمایشگاه هر یک محترم نورالله دلاوری رئیس گُل د افغانستان بانک، محترم حضرت عمر زاخیلوال وزیر مالیه، محترم انوارالحق احدى وزیر تجارت و صنایع، محترم خلیل صدیق رئیس انجمن بانکداران افغانستان، تعدادی از اعضای مجلسین شورای ملی افغانستان، محمد قربان حقجو رئیس اتاق تجارت و صنایع، روسای شرکت های مخابراتی افغانستان، رئیس اداره حمایت از سرمایه گذاری در افغانستان (آیسا)، رئیس اداره حمایت از قروض کوچک در افغانستان (مسفا)، روسای اتحادیه های تجاری و نمایندگان رسانه های

جمعی اشتراک نموده بودند.

ابتدا محترم خلیل صدیق رئیس انجمن بانکداران افغانستان پیرامون ضرورت ایجاد انجمن و طرز فعالیت آن صحبت نموده گفت: انجمن بانکداران افغانستان (ABA) جهت منسجم ساختن فعالیت سکتور بانکداری در افغانستان ایجاد گردیده است، این انجمن غیر سیاسی بوده و در راستای رقابت سالم سکتور بانکداری فعالیت میدارد و در تلاش منافع مشترک سکتور بانکداری است و با یک فضای هماهنگی با سایر عرضه کنندگان خدمات مالی به مردم افغانستان خدمت میکند و در شفافیت و مسلکی بودن امور و فعالیت های بانکی متعهد می باشد.

آقای صدیق گفت: سکتور بانکداری افغانستان متشکل از هفده بانک و تعدادی مؤسسات خدمات پولی میباشد که در راستای رقابت سالم در اقتصاد بازار آزاد خدمات شایسته و خوبی را به هموطنان ما عرضه میدارد. سکتور بانکداری با سیستم های کاملاً عصری و مدرن مجهز است که میتواند در بخش بانکداری با بانکهای کشورهای همسایه رقابت داشته باشد و این سیستم از شفافیت خوبی برخوردار است.

رئیس انجمن بانکداران افغانستان در رابطه به دشواری های نظام بانکی کشور گفت: ممکن ۴٪ مردم در بانکها حساب داشته باشند و از خدمات بانکی استفاده کنند. مطمئناً بخش تولیدی و تجار ملی بطور گسترده یعنی صد در صد از خدمات بانکی بهره مند نیستند و احتمالاً موانع مختلفی در این زمینه وجود داشته باشد که ما در تلاش از بین بردن این موانع ها می باشیم.

بعداً محترم نورالله دلاوری رئیس گُل د افغانستان بانک پیرامون دست آورد های نظام بانکی در ده سال گذشته صحبت نموده گفت: به دنبال ناآرامی ها و مشکلات چند دهه گذشته که در نتیجه آن اقتصاد کشور کاملاً تضعیف و حتی از بین رفت و تمام نهاد ها و مؤسسات کشور به شدت آسیب دید و یا به طور کامل سقوط و سیستم مالی عملاً متوقف گردید؛ گردش بیش از یک نوع ارز در کشور باعث کاهش ارزش پول ملی (افغانی) شد و اقتصاد کشور را وابسته به دالر ساخت و سرانجام این همه باعث انفلاسیون در کشور گردید که درین میان بیشترین ضرر را طبقه فقیر جامعه باید متحمل می شد. ما طی دهه گذشته یک راه طولانی را پشت سر گذاشتانده و به دستاورد های زیادی نائل گردیده ایم. طبق سعی و تلاش های بی دریغ ما بخش های عمده و مهمی در چوکات د افغانستان بانک ایجاد شد که این همه سبب گردید تا یک سکتور قوی مالی داشته باشیم که پس انداز هایی را که از سرمایه گذاری دور مانده اند جلب و به سوی سرمایه گذاری های مولد سوق دهند. ما در یک چوکات قانونی و نظارتی مدرن و جامع مطابق عصر امروزی عمل نموده و توانسته ایم تا سکتور مالی را گسترش بخشیم. رشد سریع سیستم بانکی در کشور، دسترسی به منابع مالی را افزایش داده است، چنانچه در گزارش world doing business که در سال ۲۰۱۰ در مورد بهبود وضعیت اقتصادی جهان نشر گردیده است نشان میدهد که افغانستان در بخش های اقتصادی بخصوص در بخش دسترسی به

در بانکها اندوخته شده است از این پول ها چگونه باید استفاده کرد؟ فرصت های زیادی در دست سکتور بانکداری موجود است، مهم اینست که چگونه باید معامله کرد تا نگرانی وجود نداشته باشد و اینکه چگونه ریسک را باید کاهش داد؟ رشد بانکداری یکی از دست آورد های بزرگ جمهوری اسلامی افغانستان طی ده سال گذشته محسوب می گردد. از این فرصت ها تا حد توان در جهت سرمایه گذاری استفاده به عمل آید و راه های بهتری در این زمینه جستجو گردد.

بعداً محترم انوار الحق احدی، محمد قربان حقجو و تعدادی دیگری از اشتراک کنندگان پیرامون موضوع صحبت نمودند.

نمایشگاه دو روزه نهاد های مالی شامل بانکها، نهاد های قرضه های کوچک و سایر نهاد های مالی غیر بانکی، شرکت های بیمه، انجمن های تجاری/ سکتوری (در بخش مالی)، شرکت های مخابراتی که خدمات بانکداری را از طریق موبایل عرضه میکنند، برنامه های تمویل کننده بین المللی (در بخش مالی و انکشاف سکتور خصوصی) توسط غرفه های جداگانه نوع فعالیت خود را به اشتراک کنندگان همایش دسترسی به تمویل مالی به نمایش گذاشتند، همچنان نمایشگاه مذکور ورکشاپ ها و مجالس متعددی را طی دو روز در مورد جدید ترین شیوه های مالی که توسط کارشناسان ملی و بین المللی ارائه شده است به اشتراک کنندگان توضیح و تشریح نمودند. ●

قرضه با کسب ۵۰ درجه، رتبه ۱۲۷ را در بین سایر کشور ها بدست آورده است.

بازار مالی افغانستان اساساً مسلط بر نظام بانکی بوده که این امر سبب شده است تا تسهیلات بانکی در دهه گذشته رشد چشمگیر نماید و طبق آن حدود ۷۸۰ شاخه با تسهیلات کامل و محدود به منظور عرضه خدمات بانکی در سایر ولایات و محلات فعالیت نمایند.

با وجود دستاورد های فراوان باید به منظور توسعه و گسترش خدمات بانکداری سراسری برای اتباع کشور سعی و کوشش بیشتری صورت گیرد، از اینرو اقدامات مهم در جهت توسعه مالی و همچنان کاهش فقر در اولویت های کاری ما قرار دارد، بدین منظور د افغانستان بانک تلاش می ورزد تا مردم از مؤثریت و مفیدیت های بانکداری ذریعه موبایل نیز بهره مند و مستفید گردند ما باور داریم که عرضه خدمات ذریعه موبایل ساده ترین و سریع ترین راه جهت عرضه خدمات بانکی برای اکثریت مردم می باشد و از اینرو د افغانستان بانک به به دو شبکه مخابراتی جواز فعالیت اعطاء نموده است که این خود آغاز حرکت به سوی گسترش و افزایش فعالیت های بانکداری ذریعه موبایل و بانکداری بدون نمایندگی می باشد، ما برای حمایت و کمک به همه افرادی که می خواهند با ما درین مسیر یکجا باشند آماده هستیم. من کاملاً مطمئن هستم که با همکاری همدیگر میتوانیم به این امر نائل شویم.

محترم حضرت عمر زاخیلوال وزیر مالیه جمهوری اسلامی افغانستان راه اندازی همچو همایش ها را ضروری پنداشته و در قسمتی از صحبت های خود گفت: سرمایه های بزرگی

د افغانستان بانک په ختیځ زون کې زاړه (مدرس) بانکوټونه وسوځول شول

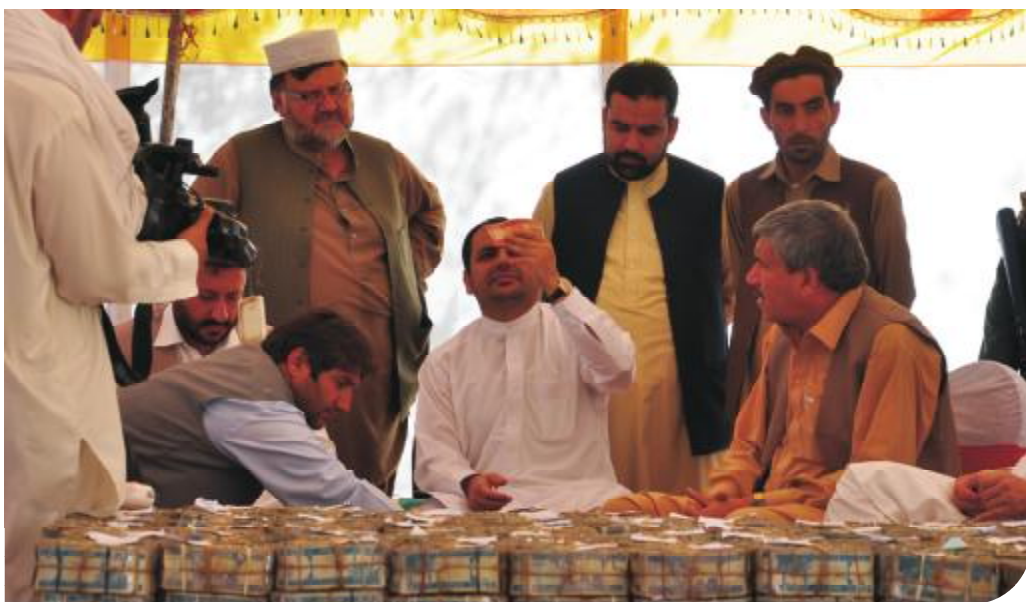
افغانستان بانک د ټولو خزانه دار، د افغانستان بانک د لومړي مرستیال خان افضل هډه وال تر ریاست لاندې د زړو او مندرسو پیسو د سوځولو (حریق) په موخه د افغانستان بانک سیمه ایز ختیځ زون ته ولیرل شو.

د سوځیدو له لړۍ مخکې د افغانستان بانک لومړي مرستیال ښاغلي خان افضل هډه وال د خپل سفر موخه تشریح کړه او داسې وویل: په پرمختللو او صنعتي هېوادونو کې له فزیکي پیسو څخه په راکړه او ورکړه کې کمه گټه اخیستل کیږي او ورځ تر بلې دا موضوع تقلیل (کمښت) پیدا کوي او خپل اقلې حد ته رسیږي. ټولې معاملې او داسې نورې اقتصادي راکړې او ورکړې د انقلاباتو له لارې د بانکي حسابونو په واسطه او همدارنګه د کرېډت کارت، دېټ کارت، ویزه کارت او داسې نورو مدرنو او عصري

بانکي خدماتو لخوا تر سره کیږي. خو په وروسته پاتې او لږ پرمختللو هېوادونو کې له فزیکي پیسو څخه د گټې اخیستنې موارد زیات دي چې له حده څخه زیاته راکړه او ورکړه او بې احتیاطي له وخت څخه مخکې د پیسو د زړیدو او

د افغانستان بانک له دندو څخه یو هم د هېواد د مرکزي بانک په توګه د زړو او استهلاك شویو پیسو سوځول او له منځه وړل او په بدل کې یې بازار ته د نویو پیسو وړاندې کول دي. دا لړۍ پرته له ځنډه د هېواد په نورو زونونو کې د یو باصلاحیته پلاوي تر نظر لاندې پلي کیږي.

د افغانستان بانک د افغانستان د مرکزي بانک په توګه تل دا لړۍ په مرکز او خپلو سیمه ایزو زونونو کې پر مخ بوتلې او د پیسو د حریق مراحل یې مرحله وار تر لاس لاندې نیولي دي. د دې لړۍ په بنسټ د روان کال د وري په ۳۰ نېټه جوړ شوی پلاوی نور محمد کفیل د مشرانو جرګې استازی، عبدالباقي ملک زاده او لیاقت الله بابکر خیل د ولسې جرګې غړي، پادشاه خان مومن زاده ناظر گل او عبدالواحد جبارخیل د افغانستان بانک د بانکي عملیاتو لوی آمر، د مالیې وزارت د تادیاتو رئیس، د بانکوټونو د خپرولو او ساتلو (نشر او مراقبت) مرستیال او د

مندرس کیدو لامل کیږي. د مندرسو او زړو پیسو راټولول او سوځول د افغانستان بانک دنده ده چې هر وخت له اړوند ارګانونو د باصلاحیته پلاوي تر نظر لاندې ترسره کیږي. ښاغلي هډه وال د افغانۍ بانکونو د خوندی ساتلو په هکله داسې وویل: د یو هېواد پیسې د همغه هېواد د ملي هویت ښکارندوی دی، بناءً افغانۍ پیسې زموږ ملي هویت ثابتوي، مونږ ټول یې باید په خوندی ساتنه کې زیاته پاملرنه وکړو او بانکونو ته له گرد او خاورو، رطوبته او غوړیدو او څخه لرې وساتو څو له ژر زړیدو څخه یې مخنیوی وشي او هغه پیسې یې چې په چاپ او انتقال مصرفیږي باید په پرمختیایي او بیخبنسټیزو پروژو کې مصرف شي ترڅو له یوې خوا د هېواد د ودې او ښېرازۍ لامل او له بلې خوا زموږ هېواد والو لپاره د کار زمینې برابرې شي. همدا ډول د زړو او مندرسو پیسو د راټولولو په برخه کې د افغانستان بانک مخکې ټولو سوداګریزو بانکونو ته لارښوونه کړې ده څو زموږ هېوادوالو څخه مندرسې او زړې پیسې راټولې او په بدل کې یې نوې پیسې ورکړي. البته پدې مبادله باندې هیڅ ډول ټکس او کمیشن نه اخیستل کیږي. څوک چې په دې برخه کې سوء استفاده کوي، عمل یې جرم گڼل کیږي او قانوني چلند به ورسره وشي.

شمېره	د بانکونو ډول	د بنډلونو شمېر	د قطعې شمېر	د هر ډول بانکونو مبلغ
۱	زر افغانۍ	۲۸۷		۲۸۷،۰۰۰،۰۰۰ افغانۍ
۲	پنځه سوه افغانۍ	۱۰۴۰		// ۵۲۰،۰۰۰،۰۰۰
۳	سل افغانۍ	۹۶۱		// ۹۶،۱۰۰،۰۰۰
۴	پنځوس افغانۍ	۷۳۶		// ۴۴۸۰۰،۰۰۰
۵	شل افغانۍ	۶۲۴		// ۱۴،۷۲۰،۰۰۰
۶	لس افغانۍ	۴		// ۶،۲۴۰،۰۰۰
۷	پنځه افغانۍ	۴۴۴۸		// ۲۰،۰۰۰

په ټولیزه توګه نهه سوه اته شپېته ملیونه او اته سوه اتیا زره افغانۍ مندرس بانکونو د افغانستان بانک د لومړي مرستیال ښاغلي خان افضل هډه وال په ریاست د ګمارل شوي پلاوي تر نظر لاندې د افغانستان بانک د لوی ریاست د ۱۳۸۸ کال د وري د ۱۲ نېټې د ۱۴۴ مې گڼې احکام په اساس له طی مراحل څخه وروسته وسوځول شوې.

په پای کې د افغانستان بانک لومړي مرستیال د ننگرهار ولایت د محلي رسنیو ژورنالستانو پوښتنو ته ځوابونه وړاندې کړل. همدارنګه ښاغلي خان افضل هډه وال د افغانستان بانک لومړي مرستیال له راغلي پلاوي سره د افغانستان بانک د ختیځ زون د نوې ودانۍ د کار له جریان څخه لیدنه وکړه. ●

ژباړه: عین الله عیان

میر احمد شکیب اقتصاددان سیاست پولي

د افغانستان که دارای یک اقتصاد وارداتی است، بصورت مستقیم از تحولات اقتصادی جهان و به ویژه تحولات اقتصادی کشور های همسایه و شرکای عمده تجارتي، متأثر میگردد. چنانچه در سال ۱۳۹۰ میزان رشد تولیدات ناخالص داخلی ۵.۱ در صد بوده در حالیکه برای سال ۱۳۹۱ میزان رشد تولیدات داخلی ۷.۱ در صد پیش بینی گردیده است. میزان تورم پولي در ماه اسد سال جاری ۴.۴۱ در صد سنجش شده در حالیکه در ماه اسد سال قبل این رقم به ۱۱.۲۷ در صد میرسید که میزان پایین نرخ تورم در حد مطلوب سیاست پولي بوده و بیانگر ثبات قیمتها در کشور میباشد. کاهش ارزش افغانی در برابر ارز های بین المللی به ویژه دالر امریکایی منحنی یک عامل مهم در افزایش سطح قیمت ها نقش داشته است.

نرخ مبادله افغانی در برابر دالر امریکایی طی چند ماه اخیر کاهش یافته و بر اساس ارقام موجود، در ماه سنبله سال جاری خرید و فروش یک دالر امریکایی بصورت اوسط معادل ۵۱.۷ افغانی بوده در حالیکه در ماه سنبله سال قبل یک دالر امریکایی بصورت اوسط معادل ۴۷.۲۴ افغانی مبادله میگردد که کاهش ۷.۹۸ درصدی ارزش افغانی را در برابر دالر امریکایی نشان میدهد. هر چند عرضه و تقاضا در بازار ارز تعیین کننده نرخ

آن میباشد، اما عامل مهمی که باعث افزایش تقاضا به ارزهای خارجی به ویژه دالر امریکایی گردیده است، بصورت عمده ناشی از سایه افکنی بیشتر شرایط عدم اطمینان نسبت به وضعیت سیاسی، امنیتی و اقتصادی کشور بعد از سال ۲۰۱۴ میلادی میباشد.

بر اساس آخرین ارقام، بیلانس تجارت کشور در سه ماه اول سال جاری نشاندهنده یک کسر بزرگ بوده که در این دوره عواید صادراتی کشور به ۶۶.۴۰۴ میلیون دالر امریکایی رسیده در حالیکه در سه ماه اول سال ۱۳۹۰ این رقم به ۱۳۵.۷۴ میلیون دالر امریکایی میرسید. به این ترتیب عواید صادرات کشور در سه ماه اول جاری در مقایسه با ربع اول سال قبل یک کاهش ۵۱ در صد را نشان میدهد. بالمقابل واردات کشور در سه ماه اول سال جاری بالغ به ۲۱۴۵.۳۰ میلیون دالر امریکایی بوده در حالیکه این رقم در ربع اول سال قبل به ۱۱۸۲.۵۲ میلیون دالر میرسید که نشاندهنده یک افزایش ۸۱ درصدی واردات میباشد.

باید یاد آور شد که این تفاوت بزرگ در کسر عواید صادراتی کشور در حال حاضر متأثر از وضعیت عمومی اقتصادی در منطقه و به ویژه بحران حوزه یورو میباشد که باعث رکود فعالیت های اقتصادی گردیده است. بر اساس آخرین گزارش بانک جهانی که در ماه سنبله سال جاری نشر شد، فعالیتهای اقتصادی

عملکرد نظام بانکی کشور در ماه سنبله در مقایسه با ماه اسد شاهد رشد امانات بانکی به اندازه ۱.۲ در صد بوده در حالیکه قروض مجموعی به اندازه ۰.۷۴ درصد کاهش را نشان میدهد. آمار ها نشان میدهند که مجموع امانات بانکی در آخر ماه سنبله سال جاری بیشتر از ۱۸۶ میلیارد افغانی بوده و مجموع قروض ناخالص سکتور بانکی حدود ۳۹.۵ میلیارد افغانی میباشد.

ذخایر ارزی کشور الی ۱۵ میزان سال جاری از مرز ۷ میلیارد دالر امریکایی عبور نموده که این سیر صعودی ناشی از افزایش سطح پورتفولیوی بانک مرکزی کشور، عاید تکنانه و بلند رفتن قیمت جهانی طلا میباشد. ◀

کابل) سنجش میگردید. جمع آوری ارقام از ۱۰ ولایت و اساس قرار دادن سبد قیم ملی به عوض سبد قیم شهر کابل، در نتیجه گیری بهتر و جمع آوری ارقام جامع تر کمک زیادی کرده است.

بر اساس آخرین ارقام موجود، میزان عمومی تورم پولی در ماه اسد سال ۱۳۹۱ برابر با ۴.۴۱ در صد (فیصدی تغییرات سالانه) بوده که در مقایسه با میزان عمومی تورم پولی در ماه اسد سال گذشته که به ۱۱.۲۷ در صد میرسید، کاهش قابل ملاحظه را نشان میدهد. این کاهش در نرخ عمومی تورم پولی در نتیجه موفقیت سیاست پولی و نیز کاهش فعالیت های اقتصادی میباشد. همچنان در پهلوی دو عامل متذکره، کاهش در میزان تورم بصورت کلی ناشی از شاخص قیم مواد غذایی که ۵۲ در صد شاخص سبد قیم مستهلکین را تشکیل میدهد، نیز میباشد. کاهش قیمت بعضی از اقلام شامل شاخص قیم مواد غذایی، کاهش قیم گاز، مخابرات، مسکن و نیز کاهش مصارف حمل و نقل در ماه های اخیر به دلیل کاهش قیمت مواد نفتی، در نزول تورم نرخ پولی در کشور کمک نموده است. با وجود این همه، باید یاد آور شد که کاهش ارزش افغانی در برابر دالر امریکایی در بازارهای ارزی کشور، باعث بلند رفتن قیمت تمام شد واردات گردیده که بصورت مستقیم بالای قیمت بازار اجناس و خدمات وارد شده تأثیر نامطلوب از خود بجا گذاشته است. قابل ذکر است از اینکه افغانستان دارای یک اقتصاد وارداتی بوده، تورم پولی کشور های مذکور نیز در بالا رفتن قیمت ها در اقتصاد کشور نقش داشته است که از آنجمله میتوان از میزان تورم پولی در ایران که الی ختم ماه سرطان به ۲۲.۹ در صد و پاکستان که الی ختم

آمریت عمومی سیاست پولی بانک مرکزی کشور که وظیفه طرح، تدوین و اجرای سیاست های پولی را به عهده دارد و بصورت ویژه از چگونگی میزان تورم پولی، نرخ مبادله افغانی در مقابل ارز های خارجی به هدف اندازه گیری و مطالعه تأثیرات احتمالی آنها بالای متحولین اساسی اقتصاد ملی کشور نظارت می نماید، همیشه در تلاش است تا با طرح و اجرای سیاست های معقول پولی، شاخص های عمده اقتصاد ملی را بهبود بخشد.

تولیدات ناخالص داخلی یا GDP:

تولیدات ناخالص داخلی به ارزش بازار به تمام اجناس و خدماتی گفته میشود که در مدت یکسال در یک کشور تولید میشود. بر اساس تخمینات، افغانستان در سال ۱۳۹۰ شاهد یک رشد حقیقی تولیدات ناخالص داخلی ۵.۷ در صد خواهد بود. از آنجائیکه از سال ۱۳۸۷ الی ۱۳۸۹ سکتور زراعت رشد مثبت را نشان نداده است، فلذا بر مبنای این تخمینات، توقع می رود تا سکتور زراعت در مقایسه با سه سال گذشته، در سال ۱۳۹۰ شاهد رشد مثبت باشد. همچنان نظر به اهمیت سکتور زراعت در اقتصاد کشور، دولت افغانستان و جامعه جهانی یک اندازه وجوه بیشتر را در پروژه های مربوط به سکتور زراعت اختصاص داده تا در افزایش عایدات این سکتور کمک نماید و به همین دلیل یک صندوق انکشافی زراعت به کمک مالی اداره انکشاف بین المللی ایالات متحده امریکا یا USAID ایجاد گردید. بر اساس آخرین ارقام، تولیدات ناخالص داخلی کشور در سال ۱۳۸۹ شاهد یک رشد حقیقی ۳.۲ در صد بوده که در مقایسه با سال ۱۳۸۸ که درجه رشد حقیقی تولیدات ناخالص داخلی به ۱۷.۲ در صد میرسید، کمتر میباشد. بر اساس پیش بینی های صندوق بین المللی پول، افغانستان در سال ۱۳۹۱ شاهد رشد تولیدات ناخالص داخلی ۷.۱ در صد خواهد بود.

جدول رشد تولیدات ناخالص داخلی

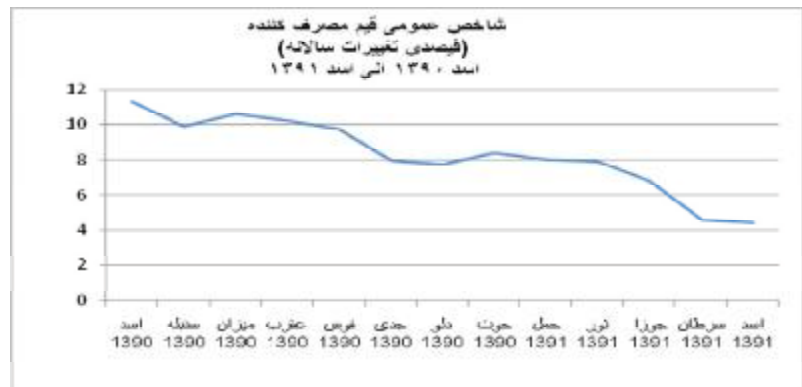
سکتور حقیقی	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰ تخمینی	۱۳۹۱
تولیدات ناخالص داخلی حقیقی (به میلیارد افغانی)	۷۹۵.۳۷۴	۹۲۹.۳۸۶		-
تولیدات ناخالص داخلی حقیقی (به میلیون دالر)	۷,۶۲۴.۰	۸,۴۶۶.۷	-	-
رشد حقیقی تولیدات ناخالص داخلی (% تغییر)	۱۷.۲	۳.۲	۷.۱	۵.۷
تولیدات ناخالص داخلی اسمی (به میلیون افغانی)	۶۲۷,۳۹۳	۷۴۶,۸۵۹	-	-
تولیدات ناخالص داخلی اسمی (به میلیون دالر)	۱۲,۷۶۲.۳	۱۶,۳۴۲.۶	۶۳۷	۶۱۲

تورم پولی:

قبل از اینکه روی چگونگی نرخ تورم پولی بحث نمود، باید یاد آور شد که؛ اداره محترم احصائیه مرکزی با افزودن بر تعداد اجناس شامل سبد قیم مستهلکین از ۲۰۲ قلم به ۲۹۰ قلم و نیز جمع آوری احصائیه ها از ۱۰ ولایت از آغاز سال جاری به عوض ۶ ولایت در گذشته، تغییرات کیفی و کمی بهتری را در این سبد بوجود آورده است که این کار در سنجش بهتر نرخ تورم نقش مؤثر خواهد داشت. علاوه بر حال حاضر تورم پولی به اساس سبد قیم ملی سنجش گردیده در حالیکه قبل از این، تورم پولی صرف به اساس ارقام جمع آوری شده از حوزه مرکز (شهر

ماه سنبله به ۸.۱۰ در صد میرسید، یاد نمود.

شایان ذکر است که بر اساس ارقام موجود، تورم پولي در کشور از ماه اسد سال ۱۳۹۰ الی ماه اسد ۱۳۹۱ سیر نزولي را پیموده که در منحنی ذیل چگونگی نوسان میزان تورم به وضاحت به مشاهده میرسد.

ذخایر پول احتیاطی و حجم پول در دوران:

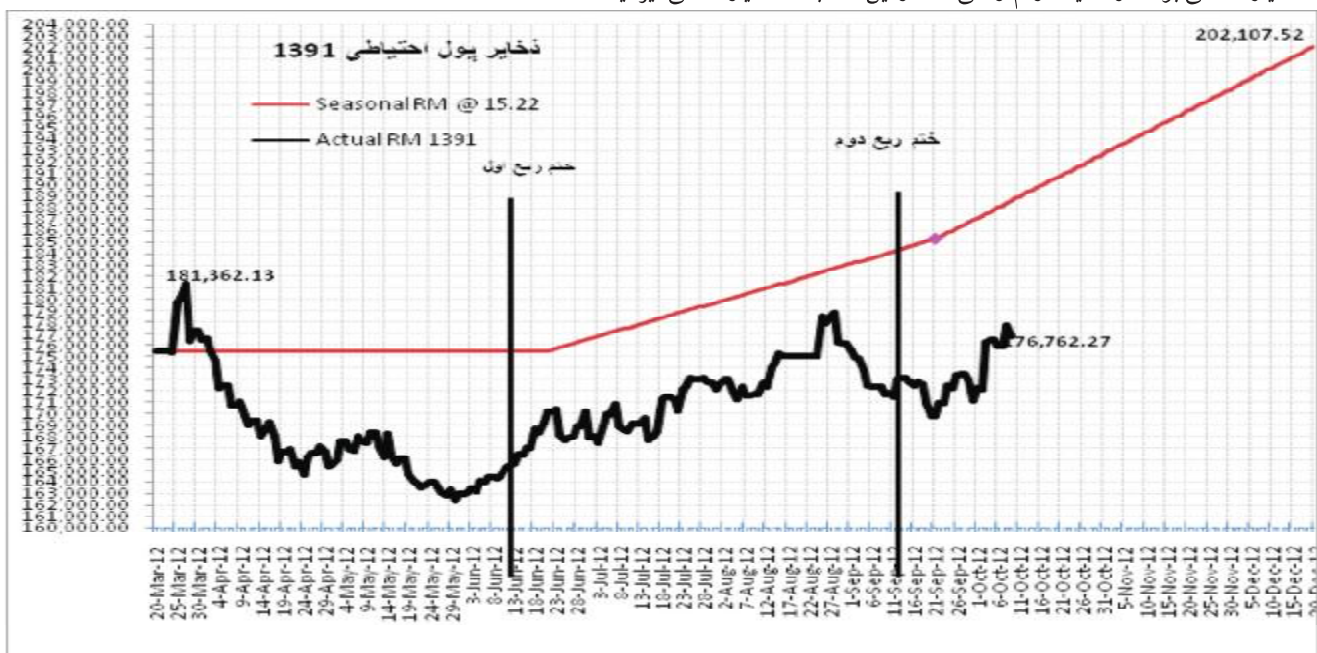
ذخایر پول احتیاطی یکی از موضوعات مهم بوده که سقف آن سالانه با در نظر داشت شاخص های عمده و اساسی اقتصاد ملی کشور در مشورت با صندوق بین المللی پول تعیین میگردد. اجزای متشکله ذخایر پول احتیاطی عبارت از پول در دوران، حسابات جاری، سپرده گذاری شبانه و ذخایر قانونی بانکهای تجاری در بانک مرکزی میباشد. از میان اجزای تشکیل دهنده ذخایر پول احتیاطی، ۸۰ در صد آنرا پول در دوران تشکیل میدهد.

در سال ۱۳۹۰، د افغانستان بانک پول احتیاطی را به گونه مؤفقا نه در محدوده یی سقف تعیین شده آن نگهداری نمود که این امر بیانگر یک سیاست پولی محتاط و مؤثر میباشد. بر اساس ارقام موجود در د افغانستان بانک، سقف تعیین شده ذخایر پول احتیاطی سال ۱۳۹۰ بالغ به ۱۷۹.۳ میلیارد افغانی بوده در حالیکه رقم واقعی آن در این سال به ۱۷۵ میلیارد افغانی میرسید.

در سال ۱۳۹۱، میزان رشد سقف ذخایر احتیاطی پول از ۱۹ در صد سقف مقدماتی و یا اولیه آن به ۱۵.۲۲ در صد تحت چتر برنامه تسهیلات تمدید شده اعتباری تعدیل گردید که ایجاب آنرا مینماید تا د افغانستان بانک یک سیاست پولی قایم و انقباضی را جهت رسیدن به هدف تعیین شده تطبیق نماید. لازم به تذکر است که د افغانستان بانک، توانست تا هدف تعیین شده ذخایر پول احتیاطی را در ربع اول و دوم سال جاری بر اساس برنامه تسهیلات تمدید شده اعتباری مؤفقا نه بدست آورد.

در ماه سنبله، ذخایر پول احتیاطی واقعی (که شامل پول در دوران، سپرده گذاری شبانه، حسابات جاری و ذخایر قانونی بانکهای تجاری نزد بانک مرکزی میباشد) بالغ به ۱۷۳ میلیارد افغانی بوده که در مقایسه با سقف تعیین شده آن که ۱۸۴ میلیارد افغانی میباشد، در سطح پایین تری قرار دارد که این امر بیانگر یک سیاست پولی مؤثر و احتیاطی میباشد. منحنی ذیل نشاندهنده سقف تعیین شده ذخایر پول احتیاطی و ذخایر پول احتیاطی واقعی که از جانب د افغانستان بانک مدیریت گردیده است، میباشد.

منحنی ذخایر پول احتیاطی تعیین شده و حقیقی
در شش ماه اول سال ۱۳۹۰

۱۳۹۱ یک دالر امریکایی معادل ۵۱.۷۰ افغانی بوده در حالیکه در ماه سنبله سال ۱۳۹۰ یک دالر به ۴۷.۵۷ افغانی میرسید. علاوۀاً یک یورو در مقابل افغانی در ماه سنبله سال ۱۳۹۱ برابر با ۶۵.۳۸ افغانی بوده در حالیکه در ماه سنبله سال ۱۳۹۰ یک یورو به ۶۶.۶۸ افغانی میرسید. به این ترتیب، نرخ مبادله افغانی در مقابل دالر امریکایی در ماه سنبله سال ۱۳۹۱ در مقایسه با ماه سنبله ۱۳۹۰ به اندازه ۷.۹۸ در صد کاهش یافته و در مقابل نرخ مبادله افغانی در مقابل یورو در عین افق زمانی به اندازه ۱.۹۸ در صد افزایش را نشان میدهد. که به معنی افزایش ارزش دالر امریکایی و کاهش ارزش یورو در مقابل افغانی در ماه سنبله سال جاری در مقایسه با ماه سنبله سال قبل میباشد. منحنی ذیل چگونگی نوسان نرخ مبادله افغانی را در برابر دالر امریکایی در کشور از ماه سنبله سال ۱۳۹۰ الی ماه سنبله ۱۳۹۱ نشان میدهد.

نرخ مبادله روزانه افغانی در برابر دالر امریکایی

د افغانستان بانک جهت استقرار نوسانات حاد نرخ مبادله اسمی افغانی در مقابل اسعار خارجی و نیز مدیریت رشد عرضه پول، از لیلام اسعار خارجی منحنی یکی از ابزارهای سیاست پولی، استفاده مینماید. تا ختم ماه سنبله سال جاری به ارزش ۳۸.۴۳۳ میلیارد افغانی اوراق سرمایوی اعم از ۲۸ روزه و ۱۸۲ روزه صادر شده است که نرخ سود وسطی آن ۳.۱۳ در صد بوده و بلند ترین نرخ ۳.۳۸ درصد و پایین ترین نرخ ۲.۰۹ در صد میباشد در حالیکه در ختم ماه سنبله سال ۱۳۹۰ مجموع اوراق سرمایوی اعم از ۲۸ روزه و ۱۸۲

طی سال روان، با در نظر داشت سقف تعیین شده پول در دوران منحنی یکی از اجزای اساسی ذخایر پول احتیاطی توسط صندوق بین المللی پول، بانک مرکزی کشور مطابق نیازمندی حقیقی اقتصاد و نگهداشتن شاخص های اساسی اقتصاد ملی به سطح مطلوب در این دوره، با استفاده از دو وسیله (لیلام اسعار خارجی و فروش اوراق سرمایوی) پول در دوران حقیقی را در ماه اسد در محدوده ۱۵۲۳۰۶۸۲ ملیون افغانی و در ماه سنبله به ۱۴۸۹۹۳۵۲ ملیون افغانی نگهداشته و مدیریت نموده است. منحنی ذیل، نشان دهنده سقف تعیین شده پول در دوران توسط صندوق بین المللی پول برای ماه های اسد و سنبله و پول در دوران حقیقی در این ماه ها میباشد.

نرخ مبادله: رژیم نرخ مبادله بانک مرکزی کشور، رژیم نرخ مبادله شناور اداره شده میباشد، که مقامات پولی توسط آن، نرخ مبادله افغانی را در برابر سایر ارزها بررسی و مطالعه نموده و به اساس نیازمندی های اقتصادی کشور وقتاً فوقتاً از نوسانات شدید و حاد آن با استفاده از ابزار های موجود جلوگیری می نمایند. هر چند عامل اساسی در تعیین نرخ مبادله در اقتصاد بازار عبارت از عرضه و تقاضای ارز ها در بازار میباشد، اما با آن هم بعضی عوامل دیگری نیز در تعیین نرخ مبادله اثر گذار میباشد.

بر اساس ارقام موجود، نرخ مبادله افغانی در برابر اسعار خارجی به ویژه دالر امریکایی در ماه سنبله سال جاری در مقایسه با ماه سنبله سال قبل به اندازه ۷.۹۸ در صد کاهش نموده که به این ترتیب یک دالر امریکایی در ماه سنبله سال ۱۳۹۰ معادل ۴۷.۵۷ افغانی بود در حالیکه در ماه سنبله سال جاری یک دالر امریکایی به ۵۱.۷۰ افغانی میرسید. هر چند عرضه و تقاضا به این دو ارز، عامل

درجه یک تعیین ارزش مبادلوی آنها میباشد اما علاوه بر آن عوامل دیگری چون سایه افکنی بیشتر شرایط عدم اطمینان نسبت به وضعیت سیاسی، اقتصادی و امنیتی کشور بعد از سال ۲۰۱۴ میلادی میان عوام و متشبثین، کاهش سطح ورود اسعار به کشور از دریچه کمکهای اقتصادی جامعه جهانی، کاهش میزان سرماییه گذاری های مستقیم خارجی در کشور، پایین آمدن سطح صادرات کشور در ربع اول سال جاری در مقایسه با ربع اول سال ماقبل در نتیجه بحران حوزه یورو و کاهش فعالیتهای اقتصادی در کاهش ارزش افغانی نقش داشته است. ولی بصورت عمده، خروج

عساکر بین المللی از کشور بعد از سال ۲۰۱۴ میلادی باعث شده است تا یک فضای بی باوری و عدم اطمینان نسبت به ثبات وضعیت سیاسی، امنیتی و اقتصادی در کشور بین عوام و متشبثین ایجاد گردد. فلهمذا مردم نظر به خاطرات دو دهه قبل، از بیم کاهش ارزش افغانی در آینده، سرماییه و پس انداز های شانرا به اسعار عمده بین المللی چون دالر و یورو تبدیل نموده و به ذخیره سازی ارزی متوسل شوند که این امر منحنی یکی از عوامل عمده و اساسی کاهش ارزش افغانی بشمار میرود. نکته مهم این است که بر خلاف گذشته، عرضه افغانی عامل کاهش افغانی نبوده چنانچه این کاهش ۷.۹۸ در صدی ارزش مبادلوی افغانی طی یک سال اخیر از نوسانات عادی واحد های پولی به شمار میرود و با در نظر داشت نرخ تورم پایین در کشور قابل تشویش نمیشد. بانک مرکزی صرف بمنظور جلوگیری از نوسانات حاد یعنی سقوط خیلی بلند ارزش واحد پولی، به اقدامات جدی متوسل میگردد.

بر مبنای آمار موجود، نرخ وسطی خرید و فروش دالر امریکایی در برابر افغانی در ماه سنبله سال

روژه بالغ به ۲۳.۹۴۵ ملیارد افغانی میرسید.

فروش اوراق بهادار بانک مرکزی موسوم به اوراق سرمایوی (جهت تعقیب یک سیاست انقباضی پول) به هدف مدیریت نقدینگی، نیز یکی از ابزارهای مدیریت نقدینگی در بازارهای پولی میباشد که بانک مرکزی کشور از آن در پهلوی سایر وسایل استفاده مینماید. در حال حاضر بانک مرکزی کشور فقط برای بانکهای مجوز در کشور اوراق سرمایوی را با مدت سررسید ۲۸ و ۱۸۲ روزه عرضه میکند. جزئیات اوراق سرمایوی عرضه شده بصورت مقایسوی ختم ماه سنبله ۱۳۹۰ و ختم ماه سنبله ۱۳۹۱ با تفکیک موعد سررسید قرار ذیل میباشد.

جدول فروش اوراق سرمایوی ارقام به ملیارد افغانی

مجموع	مدت سر رسید		ماه
	۱۸۲ روزه	۲۸ روزه	
۲۳.۹۴۵	۱۷.۱۵۵	۶.۷۹۰	سنبله ۱۳۹۰
۳۸.۴۴۳	۲۹.۳۶۳	۹.۰۷۰	سنبله ۱۳۹۱

تجارت خارجی و ذخایر اسعاری:

تجارت خارجی کشور در سه ماه اول سال جاری نشاندهنده یک تفاوت بزرگ در میزان صادرات و واردات میباشد. بر مبنای ارقام، در سه ماه اول سال جاری، صادرات کشور به گونه قابل ملاحظه ای در مقایسه با سه ماه اول سال قبل کاهش یافته که در نتیجه عواید صادراتی در سه ماه اول سال جاری در مقایسه با عین دوره معین در سال قبل، از ۱۳۵.۷۴ ملیون دالر امریکایی به ۶۶.۴۰۴ ملیون دالر امریکایی کاهش یافته که بصورت اوسط یک کاهش ۵۱ درصدی را نشان میدهد.

از جانب دیگر، مصارف وارداتی سه قلم عمده از میان سایر کتگوری های اجناس وارداتی، در ظرف سه ماه اول سال جاری در مقاسیه با سه ماه اول سال قبل یک افزایش ۸۱ درصد را نشان میدهد که به صورت فشرده، اجناس مصرفی در مقایسه با دوره قبل ۲۸۹ درصد افزایش، اجناس صنعتی ۲۱۹ درصد افزایش، اجناس سرمایوی ۶۱ درصد افزایش و مواد نفتی و روغنات به اندازه ۲۸ درصد کاهش، را نظر به دوره قبلی نشان میدهد.

افزایش در مصارف واردات به صورت عمده ناشی از تقاضای بلند برای اجناس بوده که موجب مصارف در بخش مواد غذایی، اجناس صنعتی و اجناس سرمایوی میباشد. در ظرف سه ماه اول سال جاری، واردات مجموعی کشور یک رشد ۸۱ درصدی را در مقایسه با سه ماه اول سال قبل نشان داده که به ترتیب از ۱۱۸۲.۵۲ ملیون دالر امریکایی به ۲۱۴۵.۳۰ دالر امریکایی افزایش یافته است.

وضعیت تجارت کشور با افزایش ۸۱ درصدی واردات و کاهش ۵۱ درصدی صادرات در سه ماه اول سال جاری در مقایسه با ربع اول سال ماقبل، نشان میدهد که صادرات کشور فقط ۳ درصد واردات کشور را تشکیل داده که ادامه این روند در نهایت به کسر بیلاتس تجارت و فرار بیشتر اسعار از کشور منتج میشود. در همچو شرایطی لازم است تا با روی دست گرفتن تدابیر لازم در چارچوب پالیسی ها و استراتژی تجارت خارجی کشور، عوارض گمرکی بلندتری بالای اجناس تجملی وضع شده تا باعث کاهش میزان واردات آن گردیده و همگام با آن یک محصول گمرکی مناسب جهت رشد و تشویق واردات و تولیدات کشور وضع گردد تا به این گونه از یکسو از واردات زیاد جلوگیری بعمل آمده و از جانب دیگر تولید و به ترتیب صادرات افزایش یابند. علاوه لازم است تا سرمایه گذاری های داخلی و خارجی و راه اندازی پروژه ها در داخل کشور باید افزایش یافته تا زمینه ورود هر چه بیشتر اسعار از طریق سرمایه گذاری های مستقیم خارجی در کشور انکشاف یابد. در پهلوی این همه، لازم است تا دولت یک جایگاه مساعد را برای رشد و انکشاف سرمایه گذاری ها و بصورت ویژه سرمایه گذاری های تولیدی فراهم نموده تا میزان تولید در چارچوب برنامه ها و سیاست های عمومی اقتصادی کشور افزایش یابد. جدول ذیل کتگوری های عمده تجارت کشور اعم از صادرات و واردات را بصورت مقایسوی از سال ۱۳۸۷ الی سال ربع اول سال ۱۳۹۱ نشان میدهد.

سال ها	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	ربع اول - ۱۳۹۰	ربع اول - ۱۳۹۱	تغییرات %
واردات	۳,۰۱۹.۸۶	۳,۳۳۶.۴۵	۵,۱۵۴.۳۱	۱,۱۸۲.۵۲	۲,۱۴۵.۳۰	۸۱%
اجناس صنعتی	۳۱۳.۳۶	۲۹۴.۲۴	۶۰۲.۴۸	۱۳۶.۶۹	۴۳۵.۶۰	۲۱۹%
مواد نفتی و روغنات	۴۸۴.۴۲	۷۰۷.۱۹	۱۰۲۲.۶۶	۳۰۰.۱۷	۲۱۶.۲۰	۲۸-
اجناس مصرفی	۷۹۱.۷۱	۷۲۸.۱۴	۸۰۳.۶۷	۱۲۸.۴۶	۴۹۹.۲۰	۲۸۹%
اجناس سرمایوی و غیره	۱,۴۳۰.۳۷	۱,۶۰۶.۸۸	۲,۷۲۶	۶۱۷.۲۰	۹۹۴.۳۰	۶۱%
صادرات	۵۴۴.۵۶	۴۰۳.۰۷	۳۸۸.۳۷	۱۳۵.۷۴	۶۶.۴۰۴	۵۱-
قالین و قالینچه	۱۵۳.۰۵	۶۸.۷۸	۶۸.۸	۱۴.۹۹	۱.۵۵	۹۰-
مواد غذایی	۲۹۰.۳۸	۲۲۴.۸۰	۱۵۶.۳۵	۴۰.۹۵	۱۴.۳۸	۶۵-
پشم و جرم	۲۹.۲۹	۲۴.۶۷	۵۳.۸۴	۶.۲۱	۵.۱۴	۱۷-
دانه های طبی و غیره	۷۱.۸۴	۸۴.۸۲	۱۰۹.۳۵	۷۳.۵۹	۴۵.۳۳	۳۸-
بیلاتس تجارت	۲,۴۷۵.۳۰	۲,۹۳۳.۳۸	۴,۷۶۵.۹۴	۱,۰۴۶.۷۸	۲,۰۷۸.۹۰	۹۹%
بیلاتس تجارت به % تولیدات ناخالص داخلی	۲۵-	۲۵-	۳۷-	۶-	۱۱-	۸۵%

جدول ترکیب اسعاری قروض و سپرده ها
ارقام به ملیون

سنبله	اسد	قروض
۹,۱۳۹	۸,۶۵۲	افغانی
۳۰,۳۴۶	۳۱,۳۰۶	دالر
۹	۱۰	سایر ارز ها
سنبله	اسد	سپرده ها
۵۹,۵۱۵	۵۹,۷۸۹	افغانی
۱۲۱,۳۵۹	۱۱۹,۲۷۷	دالر
۵,۲۰۰	۵,۶۳۳	سایر ارز ها

بودجه ملی: بودجه ملی برای سال ۱۳۹۰ جمعاً به مبلغ ۲۴۴.۷ میلیارد افغانی تخصیص گردیده است که معادل ۴۸۹ میلیارد دالر امریکایی میباشد. بودجه عادی از مجموع بودجه ملی، مبلغ ۱۳۳.۶۹ میلیارد افغانی را در بر گرفته که ۱۳ در صد تولیدات ناخالص داخلی را تشکیل داده و معادل ۲.۶۷ میلیارد دالر امریکایی میباشد. به همین ترتیب بودجه انکشافی بالغ به ۱۱۱.۰۵ میلیارد افغانی بوده که معادل ۲.۲۲ میلیارد دالر امریکایی میباشد که این مبلغ بیشتر از ۱۱.۴ در صد تولیدات ناخالص داخلی کشور را تشکیل میدهد. بودجه عادی سال ۱۳۹۱ در مقایسه با سال ۱۳۹۰ کمتر تخصیص یافته است که علت آن محدودیت های مالی و منابع قابل دسترس برای نه ماه یعنی تقلیل سه ماه میباشد. بر اساس گزارشات، مصارف بودجه عادی از آغاز سال الی اخیر سنبله ۱۳۹۱ در حدود بیشتر از ۱۵۲ میلیارد افغانی صادر گردیده و مصارف بودجه انکشافی از آغاز سال تا کنون در حدود ۹۳.۱۸۶ میلیارد افغانی میباشد. لازم به تذکر است که آن بخش از بودجه ملی از اول ماه حمل سال جاری الی ختم ماه سنبله که از منابع خارجی تمویل شده است بصورت مجموعی بالغ به ۵۵.۳۱۲ میلیارد افغانی بوده که در مقابل مبلغ ۵۰.۹۵۸ میلیارد آن از منابع داخلی تمویل گردیده است. ●

ذخایر ارزی کشور از ماه ثور سال جاری به این سو سیر صعودی را پیموده و افزایش را نشان میدهد. دلایل عمده در افزایش ذخایر ارزی کشور در طی این مدت را میتوان ناشی از افزایش عاید سود بالای این ذخایر و افزایش قیمت طلا در بازار های جهانی دانست. علاوه بر پرداخت های بین المللی نسبتاً کمتر نیز در سیر صعودی این ذخایر نقش داشته است. چگونگی ذخایر ارزی کشور در طی ماه های اخیر به ویژه ماه اسد و سنبله، در منحنی ذیل نشان داده شده است.

منحنی ذخایر ارزی کشور از حمل ۱۳۹۱ الی ۱۵ میزان ۱۳۹۱

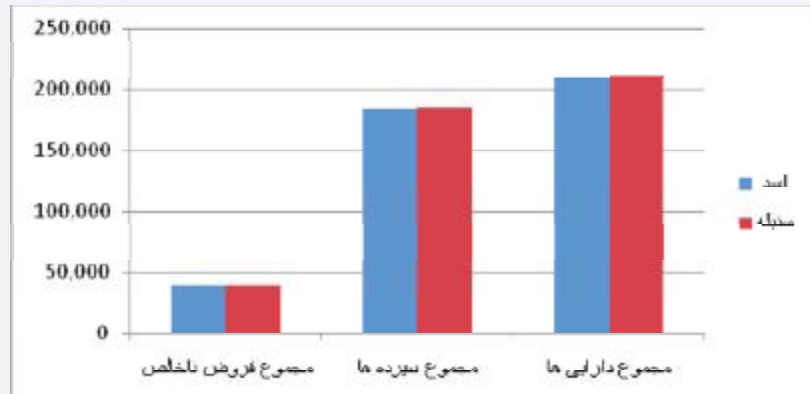
(ارقام به میلیارد دالر امریکایی)

عملکرد نظام بانکی:

نظام بانکی کشور متشکل از ۱۲ بانک و ۴ فرع بانکهای خارجی میباشد که با اخذ امانات به افغانی و سایر ارز های معتبر خارجی و بالمقابل اعطای قروض بانکی در کشور فعالیت می نمایند. بر اساس آخرین ارقام و معلومات موجود، امانات مجموعی سکتور بانکی در ماه سنبله شاهد یک رشد ۱.۲ در صد بوده و به این ترتیب مجموع امانات سکتور بانکی بصورت توحیدی به افغانی از ۱۸۴۷۰۰ میلیون افغانی در ماه اسد به ۱۸۶۰۷۳ میلیون افغانی در ماه سنبله افزایش یافته است. بالمقابل قروض ناخالص سکتور بانکی کشور در ماه سنبله در مقایسه با ماه اسد به اندازه ۰.۷۴ در صد کاهش یافته و به این ترتیب مجموع قروض ناخالص سکتور بانکی از ۳۹۹۶۸ میلیون افغانی در ماه اسد به ۳۹۴۹۵ میلیون افغانی در ماه سنبله کاهش یافته است. دارایی های سکتور بانکی در ماه سنبله نسبت به ماه اسد از ۲۱۰,۳۱۹ میلیون افغانی به ۲۱۱,۱۱۶ میلیون افغانی افزایش یافته که یک رشد ۰.۳۷ در صدی را نشان میدهد. چگونگی رشد امانات و قروض سکتور بانکی کشور و ترکیب اسعاری آنها در طی ماه های اسد و سنبله برای وضاحت بیشتر در گراف ذیل نشان داده شده است:

گراف مجموع سپرده ها، قروض و دارایی نظام بانکی ارقام به ملیون افغانی

نگاهی بر روند تحولات اقتصادی جهان

سپتامبر ۲۰۱۲

عبدالمتین غفوری پروهشگر اقتصادی

بر اساس آخرین گزارش بانک جهانی فعالیتهای اقتصادی جهان طی چند ماه اخیر کاهش قابل توجهی نموده است. تنش ها در بازار های مالی اروپا و رشد ضعیف اقتصادی در برخی از کشور های بزرگ روبه انکشاف از جمله عواملی اند که بطور قابل توجهی روی مصرف کنندگان تأثیر گذاشته که اثرات آن به صرفه جویی بیشتر و هزینه های ضعیف تر منجر گردیده است. روی همین دلیل تولیدات صنعتی جهان طی سه ماه گذشته تا ماه جولای ۲۰۱۲ حدود ۰.۹۰ درصد کاهش یافته است. بیشترین کاهش در یورو زون (Eurozone) که مرکز بحران کنونی جهان شمرده میشود، رخ داده است.

منبع: گزارش ماه سپتامبر بانک جهانی

منبع: گزارش ماه سپتامبر بانک جهانی

بر بنیاد همین گزارش تا ماه جولای ۲۰۱۲ تولیدات یورو زون حدود ۱.۴ درصد کاهش را طی چهار ماه متوالی تجربه کرده است. در واقع تولید ناخالص داخلی (GDP) یورو زون در مقایسه با ربع دوم سال گذشته حدود ۰.۲ درصد در ربع دوم سال ۲۰۱۲ کاهش یافته است. از سوی دیگر، هر چند تولیدات کشورهای در حال توسعه (Developing Countries) در ماه جولای ۲۰۱۲ حدود ۲.۷ درصد که بالاتر از ۰.۹ درصد ماه جون ۲۰۱۲ رشد نموده است، اما این ضعیف ترین سرعت رشد اقتصادی از ماه مارچ ۲۰۰۹ به این طرف را نشان میدهد.

روند واقعی رشد فعالیتهای اقتصادی جهان (ربعوار)

منبع: گزارش ماه سپتامبر بانک جهانی

چنانکه دیده می‌شود همگام با رکود فعالیتهای اقتصادی جهان طی چند ماه گذشته، تجارت بین‌المللی نیز سیر نزولی را پیموده است. در ماه جولای تقاضا برای واردات در منطقه یورو (Euro Area) به اندازه ۱۵.۴ درصد کاهش نموده که سریعترین کاهش را در سطح جهان نشان می‌دهد. در کشورهای رو به انکشاف، تقاضا برای واردات پس از کاهش ماه جون حدود ۲.۳ درصد در ماه جولای افزایش را نشان می‌دهد با اینکه هنوز هم کمتر از متوسط رشد ده ساله خود که ۱۱.۲ درصد می‌باشد، باقی مانده است. تقاضای ضعیف برای واردات در کشورهای رو به انکشاف نه تنها سرریز از بحران منطقه یورو بوده، بلکه رکود جاری در اقتصادهای داخلی برخی از کشورهای بزرگ رو به انکشاف از جمله ارجنتاین، برازیل، چین و هند نیز است.

حجم صادرات جهانی (% تغییر نسبت به سه ماه قبلی هر دوره)

منبع: گزارش ماه سپتامبر بانک جهانی

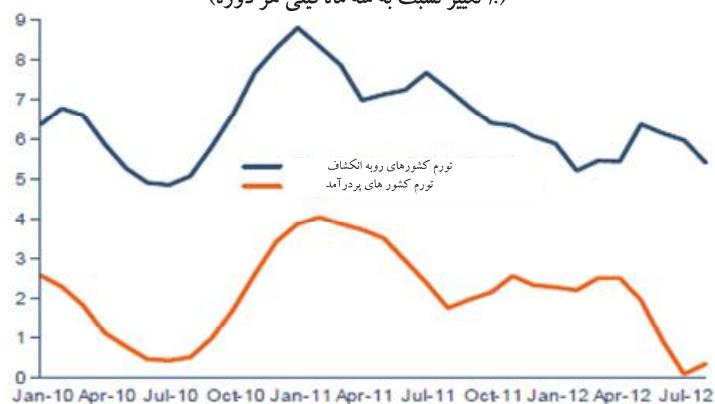

منبع: گزارش ماه سپتامبر بانک جهانی

تورم طی ماه اگست ۲۰۱۲ در کشورهای پر درآمد از جمله منطقه یورو افزایش یافته است. هر چند تورم در کشورهای شرق میانه و افریقای شمالی (MENA) و برخی دیگر از کشورهای قاره افریقا چندان زیاد نبوده است. افزایش قیمت غله جات و کالاها از جمله عواملی مهم در بلند بردن نرخ تورم جهانی بوده است. میزان تورم در چین که تقریباً موازی با تورم کشورهای پر درآمد طی اواسط ۲۰۱۲ بود به ۱.۹ درصد در ماه جولای رسید. این در حالیست که نرخ تورم در چین در ماه قبلی آن حدود ۱.۷۸ فیصد سنجش شده بود. ●

سیر تورم پولی در کشورهای رو به انکشاف پر درآمد

(% تغییر نسبت به سه ماه قبلی هر دوره)

منبع: گزارش ماه سپتامبر بانک جهانی

حریق بانکوتهای مندرس در زون مرکز و زون غرب کشور

و انواعیه ذریعه ماشین های مخصوص (شرایدر) از بین بردند.

در این نشست ابتدا محترم نور الله دلاوری رئیس گل د افغانستان بانک در حالیکه محترم خان افضل هده وال و محترم الحاج محمد عیسی طراب معاونین د افغانستان بانک حاضر بودند در رابطه به جمعآوری پول های مندرس و فرسوده گفت: د افغانستان بانک، منحيث بانک مرکزی کشور در قسمت جمع آوری بانکوتهای مندرس و

به سلسله حریق و از بین بردن بانکوتهای مندرس در زون های هفت گانه د افغانستان بانک، هیئت حریق بانکوتهای مندرس، متشکل از نمایندگان مجلسین شورای ملی، نمایندگان وزارت های مالی و عدلیه، ناظر گل د افغانستان بانک، دیپارتمنت های عملیات بانکی، خزانه داری گل، آمر زون مرکز، تحت نظر هیئت محترم عامل بانک مرکزی بتاريخ ۱۳۹۱/۷/۶ پول های مندرس را که در زون مرکز جمعآوری شده بود بعد از شمارش دقیق، کنترل سربندلی ها

کړند. بڼا وځييه و وظيفه همه ماست تا در حفظ و نگهداشت آن غفلت و سهل انگاري نکيم.

بعداً بتاسي از مواد شماره ۳۹ و ۴۲ قانون د افغانستان بانک و متکي به تصاويب ۱۳۵ و ۱۳۳ مورخ ۱۳۹۰/۹/۲۴ هيئت محترم عامل د افغانستان بانک، بانکوتهاي مندرس تحت نظر هيئت موظف با ماشين هاي شرايدر از بين برده شد.

طبق گزارش معاونيت عمليات بانكي در امور نشر و مراقبت بانکوتها، مجموعاً مبلغ سي و چهار مليون افغاني با انواعيه ذيل توسط ماشين هاي شرايدر از بين برده شد.

فرسوده مسووليت دارد تا آنها را از دوران اقتصادي خارج و به عوض آن پول هاي جديد را به مارکيت عرضه نمايد.

يگانه منبع جمع آوري بانکوتهاي مندرس بانکها اند و وظيفه دارند که پول هاي مندرس را بدون اخذ تکس و يا کميشن جمع آوري نمايند و بعداً به د افغانستان بانک سپرده تا آنها را حريق و يا ذريعه ماشين هاي مخصوص از بين ببرد.

محترم رئيس کُل د افغانستان بانک در رابطه به حفظ و نگهداري بانکوتهاي افغاني گفت: در قسمت نگهداري بانکوتها از جانب مردم کمتر توجه صورت ميگيرد و اين امر سبب مي گردد تا بانکوتها قبل از وقت تعيين شده فرسوده

شماره	نوع بانکوت	تعداد بندل	مبلغ هر بانکوت
۱	پنجصد افغانیگی	۵۰	۲۵,۰۰۰,۰۰۰
۲	یکصد افغانیگی	۵۰	۵,۰۰۰,۰۰۰
۳	پنجاه افغانیگی	۵۰	۲,۵۰۰,۰۰۰
۴	بیست افغانیگی	۵۰	۱,۰۰۰,۰۰۰
۵	ده افغانیگی	۵۰	۵۰۰,۰۰۰
جمعاً		۲۵۰	۳۴,۰۰۰,۰۰۰

زیرا یکی از عوامل مهم رشد اقتصاد یک جامعه همانا ارزش پولی آن است، یعنی داد و ستد روزمره باید با پول مروج کشور ما صورت گیرد. به گونه مثال سفری داشتم به انگلستان، روزی در بدل خریداری در فروشگاه پول دالر تادیه کردم آنها از گرفتن دالر امتناع نمودند و در پاسخ گفتن که در کشور ما داد و ستد با پول واحد انگلستان (پوند استرلنگ) صورت می گیرد تا اینکه دالر را با واحد پولی انگلستان مبادله کردم و رفع مشکل گردید. ◀

همچنان هیئت مراقبت و پروسه حریق تحت ریاست محترم الحاج محمد عیسی طراب معاون دوم د افغانستان بانک بتاريخ ۹ میزان سالروان عازم زون ساحوی غرب د افغانستان بانک در ولایت هرات شده و در نشست کارمندان زون ساحوی غرب اشتراک نمودند.

محترم معاون دوم د افغانستان بانک در رابطه به ترویج پول افغاني صحبت نموده گفت: ما باید در قسمت ترویج هر چه بیشتر پول افغاني کارهای خستگی ناپذیری را انجام دهیم

همچنان محترم طراب کارمندان زون ساحوی غرب را متوجه وظایف شان نمود و در قسمت بلند بردن سطح دانش مسلکی شان تأکید نموده گفت: به هر اندازه که سطح دانش بهتر و بالاتر داشته باشید می توانید مصدر خدمات ارزنده شوید و خدمات بانکی خوبی را به مشتریان خود انجام دهید.

در اخیر پولهای مندرس و فرسوده زون غرب بعد از بررسی دقیق، شمارش و کنترل سربندلی ها تحت نظر هیئت موظف در حالیکه محترم انور شاه یوسفی آمر زون ساحوی غرب د افغانستان بانک حاضر بود به کوره مخصوصیکه به همین مناسبت تهیه شده بود حریق گردید.

محترم معاون دوم د افغانستان بانک گفت: یکی از وظایف د افغانستان بانک ترویج پول افغانی است که خوشبختانه این پروسه در مرکز و ولایات از طریق رسانه ها به گونه منظم ادامه دارد و تا حد زیادی در این زمینه پیشرفت های صورت گرفته است. از شما کارمندان زون ساحوی غرب تقاضا میکنم تا در قسمت ترویج بیشتر پول افغانی در ولایات زون غرب تلاش به خرج دهید، زیرا پول افغانی هویت ملی ماست، از پشتوانه قوی برخوردار است و یک واحد پولی با ارزش در سطح منطقه می باشد. در حال حاضر پول افغانی نظر به واحد پولی سایر کشور های همسایه با ارزش تر است، پس چرا در معاملات خود از این پول با ارزش که به آن افتخار میکنیم استفاده نکنیم؟

شماره	نوع بانکوت	تعداد بندل	مبلغ هر بانکوت
۱	هزار افغانیگی	۳۰۴	۳۰۴,۰۰۰,۰۰۰
۲	پنجصد افغانیگی	۱۱۱۰	۵۵۵,۰۰۰,۰۰۰
۳	یکصد افغانیگی	۴۳۲	۴۳,۲۰۰,۰۰۰
۴	پنجاه افغانیگی	۴۳۹	۲۱,۹۵۰,۰۰۰
۵	بیست افغانیگی	۱۸۹۸	۳۷,۹۶۰,۰۰۰
۶	ده افغانیگی	۲۵۵۹	۲۵,۵۹۰,۰۰۰
جمعاً		۶۷۴۲	۹۸۷,۷۰۰,۰۰۰

جمعاً مبلغ ۹۸۷,۷۰۰,۰۰۰ افغانی پولهای مندرس و فرسوده در زون ساحوی حریق گردید. ●

تاج محمد تمکین

د افغانستان بانک د ختیځ زون اقتصادپوه

په راکړه ورکړه کې مونږه ولې گټه ورکوو؟

ډیری ځل مونږه د یو شي د پیروندلو په وخت دا فکر کوو چې له مونږ نه هټی وال دومره ډیره گټه ولې اخلي او یا هم دا مفکوره زمونږ سره د سودا کولو پر مهال وي چې مونږ ته باید هټی وال په ډیره کمه گټه یو شي راکړي او زیاتې پیسې رانه وانخلي، خو هټی وال هم حق لري چې په یوه مناسبه اندازه گټه وکړي ځکه چې په اصل کې دا د هغه د خدماتو حق دی.

نن په دې غبرګو چې گټه څه شی ده او ولې په راکړه ورکړه کې گټه ورکوو. گټه د ملي عاید هغه برخه ده چې یو متصدي ته د هغه د خدماتو په بدل کې ترلاسه کیږي یعنې دا هغه پیسې دي چې نورو تولیدي عواملو ته د هغوي د بدیل د بیلګې په توګه: اجاره، سود او مزد د ادا کولو وروسته د متصدي سره باقي پاتې شي. د گټې تعریف داسې کوو: د گټې نه موخه هغه توپیر دی چې د یو متصدي یا اقتصاد د ټولیزه حاصلاتو او ټولیزه تولیدي لګښتونو ترمنځ رامنځته کیږي. د گټې د معلومولو لپاره لومړي د یو څیز د خرڅلاو ټولې پیسې واخلي او بیا د دې نه د هغه ټول لګښتونو منفي کړئ لکه مزدونه، کرایه، خام مواد، د سون لګښت، سود او نور پاتې پیسې گټه ده. ◀

یعنې دا پیسې متصدي ته د هغه د کارونو د تادیې بدیل دی چې هغه ئې چاته سپارلی نشي او نه کوم بل تولیدي عوامل د هغه ذمه داري اخلي.

دگټې ډولونه:

گټه په دوه ډوله ده:

۱- خالصه گټه

۲- مجموعي یا ناخالصه گټه

۱- خالصه گټه (Net profit): د

دې نه موخه هغه گټه ده چې متصدي ته د هغه د تنظیمي خدماتو د ادا کولو او په کاروبار کې دگټې او تاوان د ذمه داری د منلو په بدل کې ملاویري. د متصدي د ټولو نه غټ کار دا دي چې هغه کاروبار په کامیابي سره وچلوي او هغه په کاروبار کې د خطراتو او غیر یقیني حالاتو مقابله وکړي او کله چې په کاروبار کې ئې تاوان وشي هغه برداشت کړي د دې کار په بدل کې چې هغه ته څه حاصلیږي هغې ته د خالصه گټه ویل کیږي د خالصې گټې تعریف داسې هم کیدای شي (د خالصې گټې نه موخه هغه پاتې شوی ارزښت دی کوم چې د ټولو ډولونو پولي لگښتونو د منفي

کولو نه وروسته حاصلیږي.) د دې نه چې ادا کیدونکي تکس منفي شي نو پاتې پیسې د تصدی د مالکانو عاید گڼل کیږي.

۲- ناخالصه گټه: په ناخالصه گټه کې د خالصي گټې نه علاوه لاندې پیسې هم شاملې دي:

۱- د متصدي د خپلې ځمکې اجاره: د متصدي یو کار د کاروبار تنظیمول او د غیر یقیني حالاتو مقابله کول دي چې د دې مقابل کې ورته خالصه گټه

لاسته راځي او د بل کار په کولو سره هغه ته بدیل ملاویري د بیلگې په توگه هغه د خپلې ځمکې نه کاروبار کې گټه کوي نو د هغه حق دی چې هغه د گټې نه پرته د دې اجاره هم واخلي. ځکه چې که دا بل چاته کرایه باندې ورکړي نو هغه ته کرایه یا اجاره پلاس راځي نو که هغه خپله ځمکه خپل کاروبار لپاره استعمال کړي نو د هغې اجاره هغه خپله گټه کې په شاملولو سره حاصلوي البته دا اجاره د هغه په خالصه گټه کې د شاملولو په ځای په ناخالصه گټه کې شاملیږي

۲- د پانگې سود: که متصدي د کاروبار لپاره د بل چا نه پور اخلي نو سود ورکوي اوس که دی د دې په ځای خپله پانگه کاروبار کې ولگوي نو هغه به د خپلې گټې سره د دې پیسو سود هم حاصلوي ځکه که هغه دا پیسې چاته پور ورکړي نو هغه ته به د دې پیسو سود ورکول کیږي.

۳- د کار اجوره: که یو متصدي کوم مدیر ځان سره کارکوونکی ونه نیسي او په خپله د مدیر په توگه کار وکړي او د نظم او څارنې کار پخپله وکړي نو د دې خدمت معاوضه هم هغه اخلي چې د هغه په خالصه گټه کې شامله ده. ◀

۴- اتفاقي گڼه: ځينې وخت شرايط بدلېږي او د توکو د کمښت او د بيو د ختلو له امله د متصديانو گڼه زياتېږي چې دا زياته گڼه د دوي د شخصي استعداد له امله نه بلکې د اتفاقي شرايطو د بدلون په وجه حاصلېږي. د بيلگې په توگه د جنگ په وخت کې قيمتونه لوړېږي او گڼه هم زياتېږي که دولت دکوم هېواد کوم شي واردول بند کړي نو د سوداگرو د موجوده سټاک ارزښت فوراً زياتېږي او هغوي ته اتفاقي گڼه پلاس ورځي او يا هم له بده مرغه زمونږه په هېواد افغانستان کې چې د روژې مبارکې مياشتې په راتگ سره قيمتونه لوړېږي.

د اجاره دارۍ گڼه: ځينې وخت د متصدي په ناخالصه گڼه کې د اجاره دارۍ گڼه هم شامله وي کله چې متصدي ته د يو شي په عرضه باندې کامل اختيار حاصل وي (د هغه مقابل کې بل عرضه کوونکی وجود ونلري) نو هغه د مروج قيمت نه زيات قيمت ترلاسه کوي او گڼه لاسته راوړي

مونږه ولې گڼه ورکوو؟

څرنگه چې گڼې د غير يقيني حالاتو د مقابلې کولو، خطراتو منلو او د توليدي تخنيک د ښه کولو معاوضه ده څه ډول چې دا شان کارکوونکي ډېر کم وي نو ځکه دگڼې اندازه هم لوړه وي چې د کومې له امله چې متصدي ډيره شتمنه وي نو ځکه د عامو خلکو سره دا خيال وي چې متصدي ډيره زياته گڼه کوي او دا ټول د لگښت کوونکو د جيب نه ځي نو ځکه هغوي گڼه د عامه وگړو لوت کول گڼې او دا پوښتنه کوي چې گڼه ادا کول ولې ضروري دي. که په ژور نظر سره وگورو نو گڼه ادا کول ډېر ضروري دي ځکه که گڼه کول بند کړاي شي نو هيڅوک به هغه خدمات و نه کړي چې کوم يو متصدي ئې کوي او هيڅوک به دا ذمه داري قبوله نکړي چې د کومې په اساس لوې پروژې پيل کيږي او فابريکي جوړيږي. په لکونه افغانۍ په کاروبار کې لگيږي.

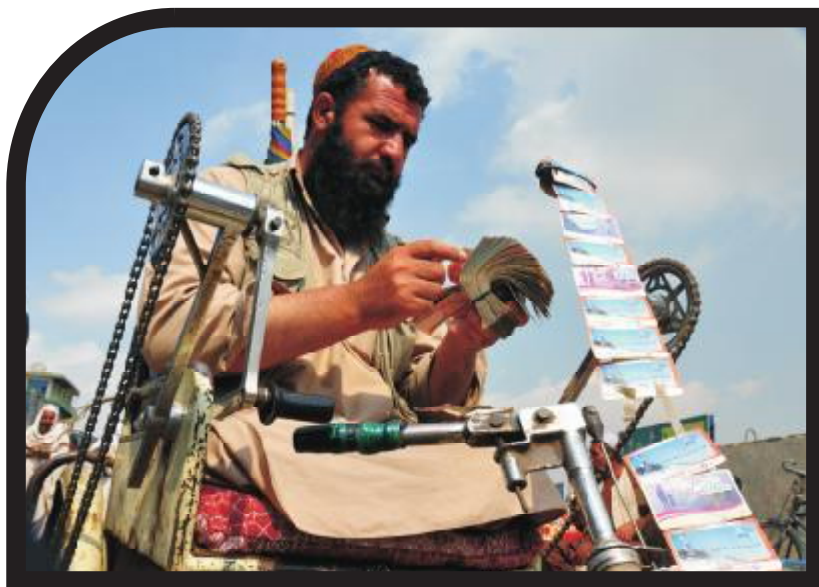
د غير يقيني حالاتو سره مقابله کيږي د تاوان سره هم کاروبار کوونکی مخ کيدای شي نوې نوې د توليد طريقي

رامنځته کيږي. د زياتو توکو د توليدولو هڅه کيږي د لمړيتوب اخيستلو په خاطر د توکو ښه معيار جوړوي او لگښت کوونکو ته ډاډ ورکول کيږي نو ځکه که د دې خدماتو په وړاندې متصدي ته ډېره گڼه په لاس ورځي نو پدې باندې د هغه حق دي بيا هم که دولت دا گڼه زياته وگڼي نو په هغې تګس لگولای شي او د هغې څه برخه په دولتي خزانه کې جمع کيدای شي.

پروفيسر Nevin ليکي: د اقتصاد له نظره گڼه د شي د لگښت يو ضروري برخه ده ځکه د متصدي د عرضې د رسيدلو لپاره گڼه ادا کول ضروري دي. يو متصدي د توکو د توليدولو ذمه داري پدې خاطر په غاړه اخلي چې هغه ته د گڼې د ترلاسه کولو اميد وي. نو که چيرته مونږه په راکړه ورکړه کې گڼه ورنکړو نو په نړۍ کې به هيڅ کاروبار شتون ونلري ځکه چې يواځينۍ څيز گڼه ده چې متصديان تشويقوي چې خپل کاروبار په مخ بوځي، نوې نوې شيان رامنځته کړي او دنړۍ د خلکو لپاره سهولتونه او اسانتياوې رامنځته کړي. ●

قرضه های کوچک گام مؤثر در راستای فقر زدایی در کشور

شفیق الله بارز مدیر روابط عامه آمریت اسناد و ارتباط

احتواء می کند. طی ۳۰ سال گذشته میکروفایننس نقش به سزای خود را در رونق هر چه بیشتر اقتصاد های بزرگ جهان ایفاء نموده و منحيث یک راه حل معقول در راستای فقر زدایی در جوامع شناخته شده است.

این محصول پس از سالهای متمادی جنگ و ویرانی در افغانستان، در سال ۲۰۰۳ میلادی در معرض استفاده هموطنان ما قرار گرفت که با بدست آوردن قرضه های کوچک کوتاه مدت و درازمدت، افراد کم درآمد و فقیر جامعه ما برای ایجاد و راه اندازی یک مجرای تولیدی کوچک برای درآمد بخور و نمیر و تأمین نیازمندی های اولیه توانستند زندگی شان را رونق و رنگ دیگر بخشند. نهاد های قرضه های کوچک در افغانستان، ظرف سالهای گذشته توانسته اند توجه مردم در کشور بخصوص در مناطق دور افتاده و روستایی را بخود جلب نمایند و در حال حاضر نهاد های مختلفی با بیشتر از ۳۰۰ شاخه در ۱۳۶ ولسوالی و ۲۷ ولایت فعالیت می کنند.

در خبرنامه اداره حمایت از سرمایه گذاری قروض کوچک در افغانستان (MISFA) آمده است که در ماه جنوری سال ۲۰۱۱ میلادی مجموع قرض اعطا شده سکتور قروض کوچک ◀

میکروفایننس با قرضه های کوچک بمنظور فراهم آوری زمینه ثبات در بخش مصرف اقتصادی، دسترسی دوامدار به قرضه، تمویل تشبثات کوچک و جلوگیری از خطرات احتمالی مالی خانواده ها در کشور های جهان مخصوصاً کشور های با مردمان فقیر و کمتر توسعه یافته بکار می رود.

این بخش از خدمات مالی با فراهم ساختن زمینه های مناسب و ایجاد فرصت های قرضه ای برای قشر کم بضاعت و فقیر که دسترسی به محصولات و خدمات بانکهای تجارتی ندارند در راستای امحای فقر و توسعه اقتصاد منحيث یک وسیله مؤثر بکار رفته؛ زمینه توسعه داد و ستد تجارت را بین طبقه پیشه ور اعم از زنان و مردان مهیا نموده و با سرمایه گذاری های کوچک، نقش قابل ملاحظه یی در شکوفایی اقتصاد خورد ایفاء می نماید که بدون شک در رشد اقتصاد ملی مؤثر و مفید واقع می گردد.

میکرو فایننس محصولی است که تنها محدود به قرضه های کوچک نه بلکه پس انداز، بیمه و تادیات پولی را نیز

پروگرام مستقل تحت برنامه های دولت است که باید مراحل انکشافی آن طی گردیده و مورد حمایت دولت قرار گیرد.

موضوع دیگری که تا هنوز چالش برانگیز است، ضعف رهبری، مدیریت و ظرفیت در سطح نهاد های سرمایه گذار برای قرضه های کوچک است. برای شما بهتر معلوم است که ضعف در سطح رهبری یک نهاد مانع پیشرفت و انکشاف آن شده و حتی باعث از هم پاشیدن و بحران نیز می شود. در سایر کشور های جهان کارمندان نهاد های سرمایه گذار برای قرضه های کوچک از پست های کلیدی رهبری تا پست های مدیریت های بخش و کارمندان قرضه همه افراد مسلکی و تحصیل یافته در رشته های مربوط هستند، در حالیکه در افغانستان چنین نیست. برای رفع این معضل فقط چند سال اخیر است که یک سلسله کار و فعالیت صورت گرفته و کارمندان این نهاد ها برای کسب دانش مسلکی جهت اشتراک در کورس های کوتاه مدت و دراز مدت معرفی می گردند که شاید برای دست یافتن به هدف تعیین شده سالها را در بر گیرد.

چالش دیگر برای عرضه کنندگان خدمات قرضه های کوچک، ساکنین مناطق دور دست و روستایی است. این افراد کسانی اند که در نهایت فقر به سر برده و بیشترین قربانی را در حوادث طبیعی چون: سیلاب ها، زلزله، سرمای سخت زمستان و خشکسالی می پردازند، در حالیکه باید از قسمت زیاد قرضه های کوچک، آنها مستفید شوند، اما نسبت نبود امنیت و آشنایی با فرهنگ بازدهی قرضه تا هنوز نتوانسته اند به این محصول دسترسی داشته باشند. آمار ارائه شده نشاندهنده آن است که این برنامه تا اکنون بیشتر در مناطق شهری متمرکز است و بخش اعظم آن (۷۲٪) مشتریان فعال در مناطق شهری مقیم اند و فقط (۲۸٪) مشتریان در روستا ها به سر می برند که این یکی از مواردی است که توجه جدی این سکتور باید به آن جلب گردد تا ساحه این خدمات بیشتر به روستا ها گسترش و توسعه یابد.

در پهلوی دیگر چالش ها یک معضله بزرگ دیگر نیز موجود است و آن اینکه تکتانه بلند این قرضه ها که در قبال دریافت آن هموطنان ما باید بپردازند. این تکتانه چیزی در حدود ۲۰ صد اصل قرضه را تشکیل می دهد که این مقدار یکی از بالاترین مقادیر تکتانه می باشد و باعث شده است تا هموطنان ما نتوانند از فرصت های قرضه های کوچک مستفید شوند.

روی هم رفته اداره حمایت از سرمایه گذاری قروض کوچک در افغانستان و شرکاء کاری شان ظرف سالهای گذشته، خدمات قابل وصف و چشم گیری داشته اند. طوریکه مشتریان قرضه های کوچک از ۲۰۰۸ الی ۲۰۱۲ به بیش از ۲۰۰۰۰۰ تن میرسد. این رقم نه تنها اینکه سهولت معیشتی برای ۲۰۰۰۰۰ تن از همشهریان عزیز ما فراهم نموده بلکه تأثیر مستقیم و مفیدی بالای ۱.۵ میلیون افغان دیگر نیز داشته است، زیرا هر قرضه مذکور برای ایجاد یک تجارت و سرمایه گذاری کوچک بکار رفته که از این رهگذر فرصت اشتغال برای تعداد دیگر نیز میسر گردیده است. ●

منابع:

www.landmarkonthenet.com
www.misfa.org.af
Afghanistan Rural Enterprise Development Program
Nukhust Daily. Author Moh.Reza Fayaz

افغانستان به بیشتر از یک میلیارد دالر رسید که این مبلغ از سال ۲۰۰۳ بدینسو برای بیشتر از صد ها هزار افغان در بخش های متعدد سکتوری چون: زراعت، مالداري و صنایع دستی (مهره دوزی، بافندگی، دستگاه های خیاطی، گلدوزی و سایر فعالیت ها) تعیین کننده واقع شده است. از آنجائیکه قوانین اعطای قرضه های کوچک ایجاب می نماید تا این نوع قرضه ها باید بخاطر انجام پروژه های اقتصادی در سطح خانواده ها و خصوصاً اقتصاد زنان داده شود، نهاد های سرمایه گذاری برای قرضه های کوچک در افغانستان نیز بنابر این اصل در حدود ۶۵ فیصد این قرضه ها را برای زنان اعطا نموده اند که این نیم پیکر جامعه با استفاده از فرصت های قرضه ای توانسته اند بعضی تجارت های کوچک را بصورت مستقل راه اندازی نموده و از آن طریق مصدر خدمت به فامیل و جامعه خود شوند.

با وجود این موفقیت ها، بعضی چالش ها هنوز هم موجود است که از موفقیت بیشتر قرضه های کوچک در کشور کاسته به گونه مثال رشد ناچیز این محصول در کشور مبنی بر عدم توجه دولت. در سایر کشور های جهان برای نهادینه ساختن قرضه های کوچک به سطح دواير دولتی و خصوصی، کار های زیادی صورت گرفته، پالیسی ها طرح شده است و مورد حمایت جدی دولت های شان قرار گرفته است. در حالیکه در استراتژی انکشاف ملی افغانستان این محصول فقط منحیث یک ابزار در خصوص کاهش فقر و دسترسی قشر نادار به قرض عنوان شده است، در حالیکه قرضه های کوچک یک

روشان احمد نادر
د مالي او پانگوي حسابونو احصائيه پوه

په ټولنيز متمدن ژوندانه او نظام جوړونه کې د اقتصاد اهميت

شتمنو غلام نه - بلکې شتمن د غريب په چوپړ کې ولاړ - او اړتيا يې تر خپلو پښو درېدو پورې ور پوره کړي. غريب او شتمن دواړه په گډه اقتصادي پانگه تر غلا کولو او اختلاس پرته د اخلاص او ايماندارۍ په رڼا کې په داسې تخنيکي او مسلکي ډول په کار واچوي چې د متوازنو اقتصادي وړانگو له برکته يې د خپلې ټولنې او نظام دايره، نيم ملي هم له خپل مرکز و نه خوځيږي. ◀

معاملې تر سره کولو پر وخت پرته له وېرې په باوري بڼه سره نږدې کوي. همدلته د دوو اړينو غاړو ترمنځ يو د بل پر مټ اقتصادي بنسټ منځ ته راځي چې د ټولنې او انساني متمدن نظام د پرمختگ او بقا لپاره خورا ارزښت لري. خو شرط په کې دا دی چې په متمدنه انساني ټولنه او معاشره کې يو پر عدل او قسط ولاړ داسې نظام وجود ولري چې هلته غريب د

د مخه تر دې چې پر اقتصاد باندې خبرې وکړو، لومړی بايد ځان پر دې پوه کړو چې اقتصاد څه ته وايي؟ د اقتصاد پوهنې له نظره (هر شی چې پولي ارزښت ولري - هغه ته اقتصاد وايي). او پولي ارزښت د عرضې او تقاضا په صورت کې منځته راځي. چې د متبادلو حسنه اړتياوو د پوره کېدو سره روابط او ضوابط دواړه د بايع او مشتري ترمنځ د روا او معروفې

خو که د مرکز او محیط ترمنځ پرتې شعاع وې يې خدای مه کړه له خپل مرکز لږ شانې و ښوري - نو بيا به يې د محیط ټولې نقطې له مرکز سره په يوه فاصله کې نه وي پرتې - او نه به بيا نور د داسې ټولنې د نظام دې

جوړېدو اصلي فکتورونه دي. خو په مُتمدنه ټولنه کې هم مُتعادل نظام او سالم اقتصاد دوه داسې فکتورونه دي چې د ټولنيز نظام اقتصادي دايره پرې تشکيلېدای شي. خو د دغې ټولنيز اقتصادي نظام په دايره کې داسې

ټولنه کې د قبيحه اعمالو تر سره کولو جُرأت د حدودو او قصاص د تطبيق له وېرې و نه لري، حکومت به د خپل ملت په چوپړ کې صادقانه لگيا وي - کار به کوي او ټولنه به د خپل حکومت ترڅنگ په ډاډه زړه د خپلو ملي منافعو له پاره ټينگه ولاړه وي او اقتصاد به په گډه د خپلې ټولنې د عروج - پخېدو او اکمال له پاره داسې کاروي چې د ټولنې د هر وگړي د اړتيا تنده پرې ماته شي.

هر څوک په خپل کور - کلي او دفتر کې د خپلو کورنيو پر پښو ولاړو اقتصادي سيستمونو پر مټ هوسا او بسيا وي او په حکومت او رعيت کې څوک د کوم جنايت تر سره کولو ته مخه نه کړي.

همدلته به په هېواد کې داسې امنيت راځي چې په هغه کې د ټولنې د هر وگړي سر - مال - او عزت خوندي وي. د ناروا وېره به له چا سره نه وي. امانتونه به نه خيانت کېږي. له اقتصادي زېرمو به خلک داسې گڼه اخلي - لکه له علمي پتو خزانو نه چې تور سکاره په سرو سکروټو واوړي. په داسې حالت کې به ملت او دولت دواړه يو د بل نديم او ندم وي او په گډه به خپل ځان د هغه مقصود و منزل ته رسوي چېرته چې ښېرازه - سمسور - آزاد او آباد مُتمدن افغانستان په نړۍ کې سر لوړی وينی. ●

اقتباس از دروس پوهتون کابل

شکل ته دايره وويل شي. ځکه د رياضي او منطق په ژبه دايره خو هغه شکل وي چې د محیط ټولې نقطې يې له مرکز سره په يوه فاصله کې پرتې وي. که په مرکز کې لږ بدلون راشي - نو په محیط کې يې ډېر بدلون منځ ته راځي.

همدغسې د يوې سالمې مُتمدنې ټولنې نظام جوړونه هم در واخله. ځکه هلته په دايره کې مرکز - محیط او شعاع درې واړه د دايرې د شکل

عناصرو ته اړتيا شته چې د دايرې د محیط - مرکز او شعاع ترمنځ د تعادل ژوندۍ روح په مستمره توگه تر هغو پورې ور پو کړي - چې نه په ټولنه کې د عمري عادل خلافت د بېلگو په څېر د زکات اخيستو او زکات ورکولو څوک پيدا شي او نه هم څوک د نا امنيو، لوټماريو او نا برابريو احساس وکړي، حق حقدار ته ورکړل شي، او غل - لوطي - زاني - جوارگر - قاتل - غاصب - ظالم او درواغجن نور په

مراحل بانکداری در افغانستان

بانکداری در افغانستان سابقه طولانی دارد و این نظام تا امروز با فراز و نشیب های مختلف مرحله را طی نموده است که اقتصاددانان نظام بانکی افغانستان را به پنج مرحله ذیل تقسیم بندی نموده اند.

مرحله اول: این مرحله کاملاً یک مرحله ابتدایی بود زیرا قبل از آن تمام معاملات بانکی به وسیله صرافان خارجی که عمداً متشکل از هندی ها بودند در سرای سردار عبدالعزیز (مارکیت سرای شهزاده) صورت میگرفت تا اینکه در سال ۱۳۱۱ اولین گامهای سرمایه گذاری در این راستا توسط محترم عبدالمجید زابلی در شرکت سهامی هاشمی گذاشته شد و بعداً با تأسیس اولین بانک در سال ۱۳۱۲ آقای زابلی مؤسس و بنیانگذار نهضت بانکداری افغانستان شناخته شد. بانک ملی افغان با سرمایه ابتدایی ۹.۶ میلیون افغانی که ۷۲٪ مربوط سکتور خصوصی و ۲۸٪ به دولت تعلق داشت پایه گذاری و ایجاد شد، این بانک در نبود بانک مرکزی وظایف آنرا انجام میداد و تمام معاملات مالی و بانکی دولت توسط این بانک تنظیم می گردید. بانک ملی افغان اولین بانکی بود که بانکوت های افغانی را در کشور طبع نمود، این بانک مطابق طرز العمل بانکداری آلمان فعالیت می نمود و الی تأسیس د افغانستان بانک موفق ملی بودن خود را حفظ نمود. تا اینکه در سال ۱۹۳۹ میلادی د افغانستان بانک با سرمایه ابتدایی ۱۲۰ میلیون افغانی که ۷۵٪ سرمایه آن متعلق به دولت و ۲۵٪ آن توسط بانک ملی افغان پرداخت شده بود تأسیس شد و تعدادی از وظایف بانک ملی افغان به د افغانستان بانک سپرده شد تا اینکه منحص بانک مرکزی کشور تبارز نمود و نشر بانکوتها و تطبیق سیاست های پولی دولت را به عهده گرفت. مرحله دوم: در این مرحله بانک های دیگری نیز در نظام علاوه گردید. بانک رهنی و تعمیراتی در سال ۱۹۴۸، با سهمداری وزارت مالیه، وزارت کار و امور اجتماعی، اتاق تجارت و صنایع و بانک ملی افغان آغاز به فعالیت نمود. بانک انکشاف زراعتی نیز در این مرحله در سال ۱۹۵۴ با سرمایه ۱۵۰ میلیون افغانی شروع به فعالیت نمود. بانک پشتنی با سرمایه ۱۲۰ میلیون افغانی سومین بانکيست که در سال ۱۹۵۹ در سکتور بانکداری شامل شد. این بانکها در آن زمان خدمات خوبی را به مردم و تجار ارائه

نمودند که با رشد مطلوب اقتصادی در کشور تصمیم بر آن شد تا بانک دیگری در راستای انکشاف صادرات در سال ۱۹۷۶ تأسیس گردد و این بانک با سرمایه ۱۰۰ میلیون افغانی آغاز به کار نمود ۸۰٪ خزینة تقاعد، ۳.۳٪ اتحادیه انکشاف قره قل، ۳.۳٪ انکشاف صادرات میوه، ۳.۴٪ اتحادیه انکشاف صادرات قالین و ۱۰٪ اتاق تجارت و صنایع افغانستان در این سرمایه گذاری سهیم بودند. این بانک در اوایل فعالیتش به مبلغ ۱۰ میلیون دالر امریکایی از کشور ایران و ۵ میلیون دالر امریکایی از کشور عراق قرضه اخذ نمود. بانک انکشاف صادرات افغانستان در راستای انکشاف و متنوع ساختن صادرات در مارکیت های بین المللی، کمک به مولدین جهت آماده ساختن کالاها مطابق به خواست بازارهای بین المللی، فراهم نمودن تسهیلات برای صادرکنندگان و تشخیص تمام کالا های وارداتی از جانب کمیسیون تجارتی موظف فعالیت های مؤثر نمود، به طور خلاصه باید گفت که فعالیت سکتور بانکداری افغانستان با یک بانک مرکزی، سه بانک تجارتی و سه بانک تخصصی تا سال ۲۰۰۴ ادامه یافت.

نام بانک	سال تأسیس	خصوصیات
د افغانستان بانک	۱۹۳۹	ملی
بانک ملی افغان	۱۹۳۲	در اوایل خصوصی بعداً ملی
بانک رهنی و تعمیراتی	۱۹۴۸	ملی
بانک زراعتی	۱۹۵۴	ملی
پشتنی تجارتی بانک	۱۹۵۹	ملی
بانک انکشاف صنعتی	۱۹۷۳	ملی
بانک انکشاف صادرات	۱۹۷۶	ملی

مرحله سوم: در این مرحله ارتباط تجاری با غرب و کشور های همسایه صدمه دیده و به رکود مواجه شد و تعدادی از بازار ها به روی صادرات و واردات کشور مسدود گردید. اقتصاد کشور به کشور های سوسیالستی پیوند خورد، سیستم دولت داری تغییر و عوض شد. جوانان جهت تحصیل به کشور های سوسیالستی رو آورده و پیرامون اقتصاد سوسیالستی تحقیق و تحصیل نمودند. نمایندگی بانکها در خارج از کشور طور سابق فعال بود و طبق گذشته کار می نمودند، تجار با دولت توسط پول و بانکها ذریعه پروتوکول ها مبنی بر صادرات و واردات به طور مخفی در بازار سهم بودند و در مارکیت های کشور های سوسیالستی کالا های افغانی دیده میشد، قروض حسب الحصول افزایش نمود که این پدیده تبدیل به یک مشکل جدی در نظام اقتصادی کشور گردید. در آن وقت در تربیه کادر ها در همه سکتور ها بویژه در بخش بانکی توجه صورت گرفت که بعد ها در سکتور اقتصادی اشخاص خوب و مسلکی را معرفی داشته اند که حتی امروز هم در سایر بخش ها از آنها استفاده مؤثر صورت می گیرد.

مرحله چهارم: دشوار ترین مرحله در حیات اقتصادی و اجتماعی کشور به شمار می رود. همانطوریکه سه دهه جنگ در کشور سایر سکتور ها را متأثر ساخت، بانک مرکزی نیز از گزند این پدیده به دور نماند و دستخوش نابسامانی های گوناگون گردید. کارشناسان این مرحله را به دو بخش تقسیم بندی نمودند.

یکی فرار مغز ها به ویژه بانکر ها و اقتصاددانان، عوض شدن سیاست های اقتصادی، تغییر حکومت داری و دولت داری که صدمه شدیدی را بر پیکر تمام سکتور های حیاتی بخصوص سکتور بانکداری وارد آورد، تا اینکه طی یک مدت کوتاه یک بانک خصوصی اسلامی بنام گلاب الدین شیرزایی به فعالیت آغاز و به زودی سقوط نمود و بخش دیگری که در آن بانکها کاملاً سقوط نمود و معاملات بانکی رکود کرد و دارایی بانکها به کمترین حد خود رسید که حتی توانایی پرداخت معاشات کارمندان دولت را نداشت.

مرحله پنجم از سالهای ۲۰۰۱ الی امروز: این مرحله را به نام بازسازی حیات اجتماعی میتوان نامید. ایجاد تحول و باز سازی در سیستم بانکی افغانستان یک ضرورت مبرم عصر و مقتضی ایجابات بین المللی بود. زیرا توسعه حدود اقتصادی کشور به همین سکتور وابستگی دارد و ضرورت بود تا اصلاحاتی در واحد پولی افغانی صورت گیرد تا به بسیاری مشکلات نقطه پایان گذارد زیرا قبل از تطبیق اصلاحات واحد پول افغانی، پول های تعویضی و گوناگون با ارزش های متفاوت در جریان اقتصادی کشور در چلند بود در این مرحله بزرگترین دستاورد این نظام ریفورم پولی توأم با چاپ و نشر بانکنوتهای جدید و تصویب قانون بانکداری و قانون د افغانستان بانک بود که د افغانستان بانک منیجیت بانک مرکزی افغانستان بر اساس آن آزادی خود را منیجیت یک اداره مستقل بدست آورد و به وظایف اساسی خود

یعنی اجرای سیاست پولی، اتخاذ و اجرای سیاست ارز و ترتیبات اسعاری کشور، چاپ، ضرب و نشر پول های کاغذی و مسکوکات فلزی افغانستان، نگهداری و اداره ذخایر اسعاری افغانستان، انجام وظایف منیجیت بانکدار، مشاور و نماینده مالی دولت، صدور و ثبت جواز برای مؤسسات خدمات مالی، تنظیم و نظارت بر بانکها، صرافان اسعار، عرضه کنندگان خدمات پولی، مجریان سیستم پرداخت، عرضه کنندگان خدمات اسناد بهادار، فعالیت مؤثر یک نظام مالی متکی به اقتصاد بازار، تقویه یک نظام پرداخت مصون، سالم و مؤثر ملی، حمایه و رشد سیاست های کلی اقتصاد، به همین اساس یک بانک مرکزی مُدرن و معیاری عیارگردید و مطابق ماده ۵۸ قانون د افغانستان بانک الی سال ۱۳۹۰ به تعداد ۴۱۴ جواز برای عرضه کنندگان خدمات پولی و به تعداد ۸۸۹ جواز برای صرافان اعطاً گردیده است. از ۴۱۴ عرضه کنندگان خدمات پولی مجوز، ۲۵۹ عرضه کنندگان خدمات پولی در پایتخت و ۱۵۹ عرضه کنندگان خدمات پولی در ولایات مصروف فعالیت می باشند. برعلاوه، به تعداد ۲۲۷ نمایندگی های دفتر مرکزی عرضه کنندگان خدمات پولی در شهر کابل و ولایات مصروف فعالیت اند. از ۸۸۹ صرافی مجوز، ۲۸۳ صرافی در کابل و ۶۰۵ صرافی در سایر ولایات کشور فعالیت

می نمایند.

تشکیل میدهد. د افغانستان بانک و در مجموع نظام بانکی افغانستان با سیستم های مدرن و عصری چون: SWIFT, AFTS CBS, ACSS, WESTERN UNION, بانکداری از طریق موبایل، ماشین های خود کار صرافی ATM و... مجهز بوده که خدمات بانکی را به صورت مطمئن، سریع، معیاری و با اعتبار به مشتریان خود عرضه می دارند. امانات بزرگترین بخش بدهی های نظام بانکی را احتواء نموده در سال گذشته بالغ بر ۱۸۰.۴۲ میلیارد افغانی (۳.۶۲ میلیارد دلار) می گردید که ۹۴.۱۱ درصد مجموع بدهی های نظام بانکداری را تشکیل داده است، نظام بانکی از سرمایه کافی برخوردار بوده که بالغ بر ۱۶.۷۱ میلیارد افغانی میگردد، تعداد چشمگیری از هموطنان ما یا به طور مستقیم و یا غیر مستقیم در نظام بانکی دارای شغل شده اند. د افغانستان بانک برای اولین بار پلان استراتژیک پنج ساله را در سال ۱۳۸۸ هجری شمسی ترتیب و به دست اجراء قرار داد. این پلان که از سال ۱۳۸۸ شروع و تا سال ۱۳۹۲ ادامه می یابد بر تعهدات راسخ بانک در زمینه تحقق مأموریتش مبنی بر ثبات قیمت ها و ایجاد نظام مالی مستحکم تاکید جدی نموده است. ●

همچنان با توزیع جواز فعالیت برای تعدادی از بانکها، فعلاً سکتور بانکداری افغانستان با ۱۷ بانک فعالیت دارد از جمله ۳ بانک دولتی، ۹ بانک خصوصی و متباقی ۵ فروع بانک های خارجی اند که فشرده دستاورد های د افغانستان بانک و نظام بانکداری را در سال گذشته می توان چنین بر شمرد: ذخایر اسعاری در حدود ۶ میلیارد دلار امریکایی، جلوگیری از نوسانات نرخ مبادله افغانی در مقابل اسعار خارجی، مجموع دارایی های نظام بانکی ۲۰۸.۴۱ میلیارد افغانی رسیده که در جدول پایینی تفکیک گردیده است.

شماره	بانکها	دارایی ها (ملیون افغانی)	فیصدی دارایی های نظام بانکداری
۱	بانک بین المللی افغانستان	۴۵۶،۳۵	۱۷.۰۰٪
۲	نوی کابل بانک	۲۴۰،۲۸	۱۳.۵۴٪
۳	عزیزی بانک	۱۶۸،۲۶	۱۲.۵۵٪
۴	بانک ملی افغان	۹۵۶،۲۲	۱۱.۰۱٪
۵	پشتنی بانک	۹۳۶،۱۵	۷.۶۴٪
۶	بانک الفلاح	۶۰۲،۱۳	۶.۵۲٪
۷	ستندرد چارترد بانک	۱۲۹،۱۲	۵.۸۲٪
۸	افغان یونایتد بانک	۶۳۹،۱۰	۵.۱۱٪
۹	میوند بانک	۹۱۹،۹	۴.۷۶٪
۱۰	آرین بانک	۸۳۲،۷	۳.۷۶٪
۱۱	فرست مایکرو فایننس بانک	۴۳۹،۷	۳.۵۷٪
۱۲	حبیب بانک لمیتد	۸۴۵،۵	۲.۸۰٪
۱۳	غضنفر بانک	۶۹۲،۴	۲.۲۵٪
۱۴	باختر بانک	۸۲۳،۳	۱.۸۳٪
۱۵	نشنل بانک آف پاکستان	۴۵۲،۲	۱.۱۸٪
۱۶	پنجاب نشنل بانک	۰۵۲،۱	۰.۵۰٪
۱۷	برک بانک	۲۲۷	۰.۱۱٪
	مجموعه	۲۰۸،۴۰۸	۱۰۰٪

بایانی

ماخذ: راپور سالانه د افغانستان بانک سال ۱۳۹۰
خبرنه مجله علمی پوهنتون کابل ۱۳۸۷ نوشته پوهنوال داکتر قیوم عارف

باید گفت که از مجموع دارایی های نظام بانکداری، قروض ناخالص نظام بانکداری بالغ بر ۴۰.۰۵ میلیارد افغانی (۸۰۴ ملیون دلار) و ۱۹.۲۱ درصد مجموع دارایی های نظام بانکداری را

اقتصاد افغانستان،

دستاورد ها

و

چالش ها

شرکت ملی پترولیم چین به تاریخ ۲۶ جوزای ۱۳۹۱ خورشیدی میان وزارت محترم معادن کشور و رئیس عمومی شرکت ملی پترولیم چین در کابل به امضا رسید. این سند در یک چارچوب جامع حقوقی، تضمین کننده مناسبات و همکاری ها میان حکومت افغانستان و شرکت ملی پترولیم چین در بخش نفت و گاز است و به شرکت پترولیم چین اجازه میدهد تا علاوه بر تعهدات قبلی در خصوص پروژه آمو دریا، مطالعات و اقداماتی را در خصوص پروژه پایپ لاین انتقال گاز ترکمنستان از طریق خاک افغانستان به پاکستان و هند که از اهمیت خاص اقتصادی برای کشور ما برخوردار است و تثبیت ذخایر گاز در حوزه آمو دریا انجام دهد و به اساس نتایج حاصله پلان مشترک برای انکشاف آن با درنظر داشت قانون نفت و گاز افغانستان و

پروژه اقتصادی برای افغانستان خاتمه یافت، سرانجام درین کنفرانس فیصله بعمل آمد تا ۱۷ پروژه یاد شده باید عملی شود.

روز دوشنبه ۲۱/حمل/۱۳۹۱ دومین نمایشگاه بین المللی افغان ترک افتتاح گردید، پنجاه شرکت در نمایشگاه مذکور اشتراک نمودند که از آن جمله پانزده شرکت ترکی و متباقی شرکت های افغانی بودند، درین نمایشگاه از سوی تاجران افغان محصولات مختلف کشور به نمایش گذاشته شد، بر اساس گزارش های موجود در حال حاضر میزان مبادلات تجارتي میان افغانستان و ترکیه به ۳۰۰ میلیون دالر می رسد که از میان ۲۷۵ میلیون دالر صادرات ترکیه به افغانستان و ۲۵ میلیون دالر صادرات افغانستان به ترکیه را تشکیل میدهد. سند همکاری میان حکومت افغانستان و

طی دو ربع اخیر سال جاری، افغانستان پیشرفت ها و چالش های مختلفی را در عرصه های زراعت، تجارت، معادن و صنایع و سایر بخش های اقتصادی تجربه کرده است که اکثراً نوید دهنده رشد و شکوفایی وضعیت اقتصادی آینده کشور به شمار میروند که از چند دستاورد و چالش آن مختصراً یادآوری می نمائیم.

یکی از دستاورد های اقتصادی افغانستان کنفرانس همکاری های منطقه ای اقتصادی (ریکا) است که بتاريخ هشتم حمل سال جاری دایر گردید که درین کنفرانس روسای جمهور افغانستان، پاکستان، ایران، تاجکستان و نمایندگان بیشتر از ۵۰ کشور جهان و سازمان های بین المللی در شهر دوشنبه پایتخت تاجکستان اشتراک ورزیده بودند. کنفرانس مذکور با توافق روی ۱۷

سنبه به همکارۍ شرکت های تنویر و شرکت دوموتکس (بزرگ ترین نمایشگاه بین المللی شرق میانه) راه اندازی گردید، که هدف از برگزاری این نمایشگاه رشد سکتور تولیدی و اقتصادی افغانستان و همچنان معرفی تولیدات داخلی کشور می باشد، تاجران افغان از طریق این نمایشگاه ها میتوانند از یکسو بازار خوبی برای تولیدات شان داشته و از سوی دیگر در مورد ارتقاء ظرفیت تولیدات شان با تاجران خارجی و همچنان در قسمت بسته بندی درست تولیدات، که یگانه مشکل سر راه تجارت افغانستان با کشور های خارجی می باشد و از بین برداشتن این مشکلات قرار داد های را عقد نمایند، زیرا این کشورها مثل افغانستان از نگاه اقتصادی مشکلات و دشواری های را پشت سر گذاشته اند اما آنها توانسته اند اقتصاد خود را رشد داده و در صدر کشور های ثروتمند جهان قرار گیرند.

زنان افغان که یگانه مرجع تولید کننده صنایع دستی افغانستان اند خواهان ایجاد مارکیت های بازاریابی و معرفی تولیدات شان به بازار های داخلی و خارجی شده اند، آنها میگویند که بعضی بازار های مشخص برای فروش تولیدات آنها وجود دارد اما این بازار ها بسنده نمی باشند، زیرا تولیدات شان در بازار های نامبرده که بسیار محدود اند برای مدت طولانی بفروش نمی رسد، بالاخره تولیدات شان کهنه شده و مود آن از بین میرود که این امر از یک سو ضربه

دستیابی افغانستان به خود کفایی و ثبات اقتصادی از سال ۲۰۱۲-۲۰۱۴ و دهه بعد از آن (۲۰۱۵ تا ۲۰۲۵) خواهد بود، طوریکه دولت جاپان در این کنفرانس اعلان نمود که تا سال ۲۰۱۶ میلادی سالانه سه میلیارد دالر در اختیار دولت افغانستان قرار میدهد.

در ربع اول سالجاری جهت رفع مشکلات برق وارداتی قرارداد ساخت بند برق در والسوالی شکر دره ولایت کابل که ظرفیت تولیدی آن ۱۰۲ میگاووات برق می باشد و توانایی آبیاری ۱۸۰۰ هکتار زمین را خواهد داشت و تا سه سال آینده تکمیل و به بهره برداری قرار خواهد گرفت، توسط وزارت محترم آبیاری و برق با یک کمپنی ایرانی عقد گردید. شکل گیری اقتصادی کشور در نتیجه چنین پروژه های زیربنایی امکان پذیر بوده و جهت رشد و انکشاف اقتصادی کشور یک امر حتمی و ضروری پنداشته می شود.

نمایشگاه صنایع دستی به خصوص سنگ مرمر و قالین افغانستان به تاریخ ۲۱-۲۳

منافع کشور روی دست گیرند.

اتاق های تجارت مشترک و صنایع افغانستان و پاکستان به روز سه شنبه مورخ ۶ سرطان ۱۳۹۱ گشایش یافت که با ایجاد این اتاق مشترک از یک طرف مشکلات تاجران افغان در زمینه انتقال اموال تجاری رفع و و از سوی دیگر عواید ملی دو طرف از طریق توسعه حجم تجاری افزایش خواهد یافت و بر ثبات اقتصاد کشور ما تأثیرات مثبت خواهد گذاشت و همچنان نیازمندی ها و احتیاجات مردم نیز مرفوع خواهد شد.

کنفرانس توکیو روز یکشنبه ۱۸ سرطان ۱۳۹۱ در شهر توکیو پایتخت کشور جاپان با حضور نمایندگان ۷۱ کشور و سازمان های بین المللی دایر گردید. در این کنفرانس جامعه جهانی تعهد شان را مبنی بر کمک ۱۶ میلیارد دالر برای افغانستان ابراز نمودند، زیرا در این کنفرانس افغانستان سندی را به جامعه جهانی تقدیم نمود که در حقیقت یک پلان و استراتژی واقع بینانه جهت

اقتصادی را بر سرمایه گذاری شان وارد نموده از سوی دیگر باعث دلسردی آنها می گردد.

تولید کنندگان و صادر کنندگان قالین از کاهش ۷۵ در صد صنعت قالین در افغانستان خبر می دهند بنابر گفته آنها در حال حاضر بیشتر از ۳۰۰ شرکت تولید کننده و صادرکننده قالین در کشور فعالیت دارند، مسوولان این شرکت ها ادعا دارند که با کاهش میزان تولید و صادرات قالین افغانی کارگران این شرکت ها که قبلاً تعداد شان بیش از دو میلیون نفر بود و ۶۰٪ آنها را زنان تشکیل میداد از کار بیکار شده اند و در حال حاضر قسمت اعظم قالین افغانی پس از انتقال به نام قالین پاکستانی به خارج صادر میگردد.

تولیدات کارخانه سمنت غوری که یکی از مشهورترین و با کیفیت ترین سمنت ها در منطقه می باشد نسبت به سال های گذشته در این اواخر افزایش یافته است تولیدات این شرکت برعلاوه چالش های گوناگون با تکمیل شدن فابریکه شماره ۲ این کارخانه و فعالیت آن از ۷۰۰ تن به ۱۲۰۰ تن در روز رسیده است، تولیدات این شرکت نسبت به تولیدات سمنت کشور های چون پاکستان و ایران دارای کیفیت خوب و عالی میباشد و روزانه ۶۰۰۰ خریطه سمنت تولید شده این کارخانه به فروش میرسد.

تفاهمنامه تازه میان افغانستان و هند در زمینه استخراج آهن و تولید فولاد که یک صنعت ثقیل است امضاً گردید که با این تفاهمنامه منافع بیشتر اقتصادی در

بخش های ایجاد شغل و فرصت کاری برای هزاران افراد بیکار مهیا شده است، جلب تکنالوژی و تخصص هندی ها در بخش استخراج فلزات به مهارت نیروی کاری کشور می افزاید. زیرا تنها فروش معادن به نفع کشور نبوده باید از تجارب و تکنالوژی این کشور ها در ارتقاء ظرفیت نیروی بشری در بخش استخراج معادن استفاده مؤثر بعمل آید، زیرا قطع و پروسس سنگ های قیمتی به افراد آموزش دیده و ماهر نیاز دارد. تا حال سنگ های قیمتی یا همان احجار کریمه به شکل خود سرانه توسط مردم محل از زمانه های قدیم استخراج گردیده و به کشور های چون پاکستان، هند به شکل قاچاق صادر می شود. برای معرفی هر چه خوبتر سنگ های قیمتی باید بیوگرافی سنگ های مذکور ترتیب و در نمایندگی های افغانستان در سایر کشور های جهان به نمایش گذاشته شود.

بر اساس اظهارات وزارت زراعت حاصلات غله امسال در کشور به ۶ میلیون و ۳ صد هزار تن رسیده است که نسبت به سال گذشته ۴۲ در صد افزایش را نشان میدهد، در جریان ۳۵ سال گذشته این دومین بار است که حاصلات غله به بیش از ۶ میلیون و ۳ صد هزار تخمین می گردد که از این میان ۳ میلیون و ۵ صد هزار تن گندم آبی، یک میلیون و ۵ هزار تن گندم لیمی، ۵ صد هزار تن برنج، ۳ هزار تن جواری و ۵ صد هزار تن جو خواهد بود که در این صورت نیازمندی های امسال برای غله در کشور به ۴ صد هزار تن غله وارداتی خواهد بود. مقامات وزارت

زراعت اظهار میدارد که تا ده سال آینده افغانستان گذشته از نیازمندی های خودش یکی از صادرکننده غله نیز خواهد بود، زیرا کشور های مانند جاپان در مورد تهیه و توزیع بذر های اصلاح شده، افغانستان را در سال های آینده کمک مینماید که بطور نمونه میتوان از کمک مبلغ بیش از ۱۴ ملیون دالر امریکایی جهت انکشاف متوازن زراعت بخاطر ایجاد باغچه های کوچک، اعمار سبزخانه ها و سردخانه ها، آموزش دهاقین بخاطر انکشاف بهتر زراعت در ۱۴ ولسوالی های کابل نام برد.

روز یکشنبه ۱۶ میزان سالروان اداره حمایت از سرمایه گذاری خصوصی (ایسا) طی یک کنفرانس مطبوعاتی شایعاتی را که در مورد تقلیل سرمایه گذاری ها در کشور از طریق رسانه های اطلاعات جمعی نشر گردیده بود رد نمود و بر عکس این اداره از افزایش ۲۰ در صد سرمایه گذاری در بخش های مختلف اقتصادی کشور نیز خبر داد.

وزارت محترم تجارت طی یک کنفرانس مطبوعاتی از رفت و آمد وسایط جهت حمل و نقل اموال تجارتی تجار افغان از افغانستان به بندر واگه خبر داد و اظهار داشتند که مشکلات ترانزیتی تجار افغان با باز شدن این بندر بر روی اموال تجارتی ۷۰٪ حل خواهد شد. ●

عبدالحفیظ شاهین

منبع :

سایت تابناک

روز نامه اطلاعات ۲۲ اسد

آژانس خبری پژواک ۹ حمل ۱۳۹۱

طلوع نیوز: یکشنبه ۲۲ اسد ۱۳۹۱ ساعت ۱۸:۳۵

تلویزیون شمشاد ۱۶ میزان ۱۳۹۱

تلویزیون طلوع (۲۳ میزان ۱۳۹۱)

قیس ظاهر
کارمند بانک بین المللی افغانستان

اهمیت و ضرورت بودجه

انسان مانند دیگر جانداران برای حفظ و ادامه زندگی خویش نیازمند کسب توان و نیرو از خارج است. این قانون کلی حیات است که هر جاندار در درون قالبی به نام تن و بدن زندگی کند و برای زیستن نیازمند دنیای بیرون باشد، تمام موجودات زنده که تا اکنون شناخته شده اند، چنین هستند. این نیاز را می توان به کسب نیرو دنیای بیرونی در تمام جانداران تشخیص داد و مشاهده کرد، از یک موجود بسیار کوچک گرفته تا گیاهان و جانداران و سر انجام انسان که اشرف مخلوقات است. اما علاوه بر این وجود قوه عقل و اندیشه، نیازهای تازه یی را برای انسان پدید آورده است که قرار ذیل اند:

نیازهای اجتماعی، روحی و معنوی. ترکیب نیازهای بشری با نیروی عقل و اندیشه، مسائلی را برای انسان مطرح ساخته است که دیگر جانداران از آن نا آگاه هستند. انسان به سبب وجود عقل و قدرت آینده نگری خود، از این حقیقت انکار ناپذیر آگاه است که هر موجود زنده، مدتی محدود از نعمت زندگی برخوردار است و زندگی را آغاز و انجامی است. بنابر این باید از این فرصتی که در اختیار او قرار داده شده به شکل نهایی استفاده کند. در کشاکش تلاش برای ادامه حیات، انسان از یک طرف با این واقعیت مواجه می شود که نیازهایش را حدی نیست و از طرف دیگر این واقعیت را باید بپذیرد که منابع در اختیار او محدود است. این واقعیت یعنی نامحدود بودن نیازها و محدود بودن منابع، انسان متفکر و اندیشمند را به چاره جویی می خواند: چگونه و به چه شکل می توان این دو (نیازهای نامحدود و منابع محدود) را با هم آشتی داد؟

رفع نیازهای نامحدود توسط منابع محدود، حد اکثر ارضاء و اقناع را برای انسان ناممکن می سازد، پس ناگزیر باید از حد اکثر چشم پوشید و به حد متناسب راضی شد. انسان ها به صورت منطقی چنین نتیجه گیری می کنند که از منابع محدود باید برای رفع نیازهای نامحدود به شکلی استفاده کرد که حد متناسب رضایت به دست آید و این نخستین تصور در بودجه ریزی محسوب می گردد.

فرض کنیم اگر منابع نامحدود می بود، مسائلی مانند: چه چیز، چگونه و برای کی، نیز به وجود نمی آمد و اگر این امکان وجود می داشت که مقدار بی پایان از هر کالا تولید شود، ترکیب نادرست، غیر منظم و غیر منطقی نیروی کار و مواد، اصلاً مشکلی ایجاد نمی کرد و مهم نمی بود که کالاها و درآمدها چگونه میان طبقات مختلف مردم تقسیم شود. اما واقعیت این است که مسئله محدودیت منابع، افراد، جوامع، دولت ها و همه را به خود مشغول

ساخته است. بنابر این برای همه اینها که مستقیم و یا غیر مستقیم از نعمت اندیشه برخوردارند، تصور بودجه حادث می شود. چه فردی که صاحب خرد است، چه جامعه و دولت که با خرد انسانها اداره می شود، هر یک می کوشند تا از منابع محدود خویش آنچنان استفاده کنند که اگر حد اکثر ارضا ممکن نیست حد متناسب آن تحقیق یابد. پس چه برای فرد، چه برای جامعه و چه دولت تصور بودجه از دنیای اندیشه به دنیای عمل وارد می شود. آنچه فرد در ذهن خود از بودجه ترسیم می کند به میزان زیادی به سلیقه شخص او وابسته است و از عواملی چون: کیفیات روحی و گرایش های اجتماعی و اقتصادی تأثیر می پذیرد، اما جامعه، که دولت نماینده آن است - نیاز هایی دارد که باید آنها را به شکلی از اشکال رفع کرد. دولت رفع نیازهای جامعه را هدف خویش می ساخته است. بنابر این برای داند و منابعی را که در جامعه در اختیار دارد منابع خویش می شمارد. در بودجه دولت همین سنجش امکانات و هدف به نحوی است که حد متناسب رضایت در جامعه حاصل شود. سنجش امکانات و هدف و به کارگرفتن منابع برای حصول هدف های دولت نباید و نمی تواند تابع ذوق و خواست شخصی شود. پس باید از معیارها، ضوابط، قوانین و مقرر پیروی شود. در اینجا برگزیدن و انتخاب یک نیاز و چشم پوشی و صرف نظر از نیازی دیگر نمی تواند تابع ذوق و سلیقه شخصی باشد و در نتیجه فن بودجه نویسی و بودجه بندی مطرح می شود. بودجه بندی را فرایند و پروسه تخصیص منابع محدود به نیاز های نامحدود می دانند. مجموع تلاش هایی که صرف تدوین بودجه و تخصیص منابع می شود به منظور استفاده حد اکثر از منابع کمیاب است. بنابر این در راه رسیدن به اهداف مطلوب ضروری می دانیم تا از منابع محدود بطوری استفاده گردد که در تبدیل کل منابع به پول، بتوان گفت که با مصرف حد اقل پول، حد اکثر استفاده به عمل آمده است. بودجه بندی از نظر تنظیم، تصویب، اجراء و کنترل، اهداف مختلفی را در سیاستهای دولت دنبال می کند: در مرحله تنظیم و ترتیب، بودجه چهار چوبی را برای تنظیم سیاستهای دولت فراهم می کند و فعالیتهای مختلف را برای رسیدن به اهداف توسعه و تقسیم، این فعالیت ها را بین ارگان های اجرایی تعیین می کند. در مرحله تصویب، بودجه وسیله کنترل قانونی است. در مرحله اجراء، بودجه بندی راهنمای مدیران در اجرای سیاستهای تدوین شده است. در نهایت بودجه بندی مهمترین ابزار کنترل و نظارت بر عملکرد دولت محسوب می شود. نقایص، کاستی ها و بی عدالتی های اقتصادی جامعه را می توان با استفاده از تحلیل درست بودجه بررسی کرد. بودجه، حیات اقتصادی یک ملت را برنامه ریزی و نیروهای مختلف کشور را تقسیم و توزیع می کند و دولت را در مصرف منابع راهنمایی می نماید. بودجه، شاهرگ حیاتی دولت است، زیرا دولت تمام فعالیت های خود را اعم از کسب درآمد و پرداخت مخارج برای اجرای برنامه های متعدد و مختلف خود، در چارچوب قانون بودجه انجام میدهد. بنابر این بودجه، آئینه نمای همه پلان ها و فعالیت های دولت بوده و نقش بسیار مهم و حیاتی را در انکشاف اقتصاد ملی ایفاء می کند. هر نوع پیشرفت و انکشاف در بخش های مختلف اقتصادی و اجتماعی جامعه، مدیون برنامه ریزی فعالیت های دولت در قالب بودجه بوده و برعکس هر نوع عقب ماندگی و عدم توسعه در بخش های مختلف اقتصادی، اجتماعی و سیاسی جامعه را نمیتوان به نواقص و کمبودی های نظام تصنیف بودجه نسبت داد. ●

بریکس

جایگاه

آن در

اقتصاد

جهان

بعد از فروپاشی اتحاد شوروی سابق، کشور های صنعتی بیشتر بسوی همبستگی اقتصادی و تجاری تلاش نمودند تا اینکه روند ارتباطات و همبستگی در تمام سطوح به خصوص در سکتور اقتصادی بیشتر شکل گرفت. طوریکه در حال حاضر کشور های جهان در حالت رقابت جهانی قرار دارند و به تنهایی نمی توانند از این رقابت ها بدر شوند. لذا کشورهاییکه دارای منافع مشترک و یا اهداف موازی هستند با یکدیگر نزدیک شده گروه ها و یا اتحادیه های را شکل میدهند، که از آن جمله یکی هم تشکیل گروه بریکس می باشد.

بریکس نام گروهی همکاری اقتصادی است که توسط تعدادی از کشورهای انکشاف یافته و یا در حال انکشاف ایجاد شده است. قبلاً نام این گروه بریک بود که بعد از پیوستن کشور افریقای جنوبی این گروه بنام بریکس مسمی شد. اعضای این گروه را کشور های روسیه، هند، برازیل، چین و افریقای جنوبی تشکیل میدهد.

در سال ۲۰۰۱ مؤسسه سرمایه گذاری گدمن ساکس با همکاری گروه بریک در تلاش پیش بینی وضعیت اقتصادی آینده جهان و جلوگیری از بحران مالی گردید که بریک در این مورد نقش خوبی را ایفاء نمود و پیشبینی های مؤثری چون وضعیت ارزش یورو، بحران در تعدادی از بانکهای غرب و ... را تحت مطالعه قرار داد. همچنان در ۶۱مین اجلاس سازمان ملل متحد کشور های چین، روسیه، برازیل و هند در مورد بحث و تبادل نظر نموده و نقش بریکس را در زمینه های کلیدی سکتور

اقتصادي برارنده خواندند و موجودیت چنین گروه را برای اشتراک کنندگان اجلاس سازمان ملل متحد ابراز نموده و در رابطه به توسعه گروه بریکس، اصول و دستاورد های آن صحبت شد و به منظور شکل گیری این گروه در سطح بین المللی از جانب کشور های متذکره تلاش و سعی همه جانبه صورت گرفت تا اینکه اولین اجلاس گروه بریکس، در جون ۲۰۰۹ در یکتاترینبورگ روسیه با حضور روسای جمهور برازیل، هند، چین و روسیه برگزار شد. در این نشست کشور های عضو بریکس در رابطه به مسایل اقتصادی، تجاری و اصلاح نظام مالی جهان صحبت نموده و در خصوص برقراری روابط پولی و تجاری کشور های عضو و ایفای نقش مؤثر و بیشتر در امور اقتصاد جهانی به بحث و تبادل نظر پرداختند و سرانجام، تصمیم به آن شد تا در نظام مالی جهان اصلاحاتی صورت گیرد تا بتواند به یک نظام اقتصادی کارا، مطمئن و با ثبات تبدیل شود.

باید گفت که کم اثر بودن جایگاه این کشور ها (اعضای بریکس) در مبادلات تجاری اقتصادی جهان، سبب گردید تا به تشکیل چنین گروه شدند تا دسترسی برای ارتقاء و زمینه بهره برداری بیشتر از مزیت های بین المللی را داشته باشند. در جلسات منظم و نوبتی گروه بریکس افزایش حجم مبادلات تجاری، همکاری ارزی

بین بانکها جهت کاهش وابستگی با اروپا و امریکا طرح تأسیس بانک توسعه جنوب - جنوب همدیاف بانک جهانی و صندوق بین المللی جهت توسعه تسهیلات اعتباری با پول محلی به منظور کاهش اثر دالر، مبادلات تجاری و همکاری در بازار سهام کشور های عضو تأکید به عمل آمد و روی مسایل فوق تصامیم همه جانبه اتخاذ شد.

چهارمین جلسه گروه بریکس در سال ۲۰۱۱ در دهلی نو پایتخت کشور هند تدویر یافت که درین جلسه روی افزایش مبادلات تجاری، همکاری ارزی، کاهش وابستگی با اروپا و ایالات متحده امریکا، صحبت بعمل آمد. همچنان تصمیم اتخاذ گردید تا تأسیس بانک توسعه جنوب - جنوب هر چه عاجلتر روی دست گرفته شود. رئیس جمهور افریقای جنوبی در اجلاس سال ۲۰۱۱ گروه مذکور اشتراک نمود. ناگفته نه باید گذاشت که در ترکیب هیئت اشتراک کننده در اجلاس گروه بریکس، اشتراک وزیران مالی و یا روسای بانکهای مرکزی حتمی پنداشته میشود. این گروه از آغاز فعالیتش تا حال در مجموع ۴۲٪ نفوس جهان، ۳۰٪ مساحت جهان و ۲۸٪ قدرت اقتصادی جهان را به اختیار دارد و بیش از ۴۹۰۰ میلیارد دالر حجم مبادلات تجاری کشور های گروه بریکس میباشد.

این کشور ها در تلاش اند تا هر چه بیشتر مواضع سیاسی و اقتصادی خود را با یکدیگر نزدیک سازند و با همکاری مشترک اهداف ملی و بین المللی خود را تسریع بخشند. اعضای گروه هر یک اهداف و فیصله های خود را از یک جلسه تا جلسه بعدی تطبیق می کنند. بعضی از ویژگی های این گروه باعث شد تا از سوی کشور های دیگر منحنی گروهی تعیین کننده در مسایل جهانی مورد توجه قرار گیرد. مساحت، نفوس زیاد، ارزش تولید ناخالص داخلی و رشد مناسب آن در سال های اخیر، خدمات اتمی کشور های چین، روسیه و هند و داشتن حق ویتو دو کشور عضو منحنی عضو دایمی شورای امنیت سازمان ملل متحد از جمله ویژگی های گروه بریکس به شمار میروند.

اقتصاد دانان معتقد اند که در آینده نزدیک تعدادی از کشور های صنعتی دیگری هم در کنار کشور های عضو گروه بریکس خواهند پیوست که در موقف آینده این ◀

گروه تأثیری بیشتری خواهد داشت.

گروه بریکس اگر چه یک گروه نو پا میباشد ولی به دلایل اهداف بهتر و قوی ضرورتاً به تعاون و همکاری با سایر کشور ها خواهد پرداخت و یقیناً با پیوستن با سایر کشور های صنعتی، موفقیت های زیادی را در قبال خواهد داشت.

صندوق بین المللی پول در سال

۲۰۱۱ پیشبینی نمود که ۵ کشور

عضو گروه بریکس در سال ۲۰۱۲

قدرت اقتصادی قوی خواهند

داشت.

جلسات بریکس به طور متداوم به پیش میرود اولین اجلاس آن در روسیه، دومین نشست آن در برازیل، سومین جلسه آن در چین و چهارمین آن در هند تدویر شد.

در اجلاس چهارم تصمیم قاطع برای ایجاد یک بانک وسیع اتخاذ گردید که این فیصله از جانب بانک جهانی و صندوق بین المللی پول حمایت گردید و در این مورد ابراز همکاری نمودند.

تأسیس بانک توسعه جنوب - جنوب یک رویداد اقتصادی خوب برای گروه بریکس و هویت بزرگ اقتصادی کشور های عضو در جهان اقتصاد میباشد و تحول اقتصادی خوبی

برای کشور های در حال توسعه خواهد بود و نشاندهنده توان و قدرت اقتصادی کشور های عضو این گروه میباشد زیرا توسعه، ایجاد اشتغال، امنیت، انرژی و غذا در رأس برنامه های این بانک قرار دارد و جایگاه انکار ناپذیر و مهمی در معاملات اقتصادی جهان دارند. زیرا این کشورها بلند ترین نرخ رشد اقتصادی را در سطح جهان تجربه کرده اند.

کارشناسان معتقد اند که گروه بریکس از چند دیدگاه با قدرت های سابق اقتصاد جهان متمایز است.

- رشد اقتصادی مداوم
- موقعیت بزرگترین بازار های مصرفی جهان به دلیل تراکم نفوس
- ترکیب مشتمل از قدرت های اقتصادی سه قاره جهان
- سهم زیاد و روبه رشد در تجارت جهانی
- منابع بشری وافر و منابع زیر زمینی دست نخورده
- روند روبه رشد استندرد های زندگی

تلاش بریکس نمایانگر آنست که میتوانند برای سرنوشت اقتصادی شان، خود تصمیم بگیرند و برای گرفتن وام (قرضه) به بانکهای کشور های دیگر مراجعه نخواهند کرد. یکی از دلایل ایجاد بانک توسعه جنوب - جنوب همین موضوع میباشد. اما تعدادی از اقتصاد دانان نظر میدهند که شاید گروه بریکس در ایجاد این بانک یک اندازه مشکلات را متقبل شود. با آنهم از تجارب بانک جهانی و صندوق بین المللی پول در این راستا هیچ استفاده نخواهد شد زیرا در ساختار این بانک تبعیض در بین کشور های در حال رشد و مداخله سیاسی وجود ندارد.

آنچه گفته آمدیم، باید منتظر ماند تا در آینده عملکرد گروه بریکس چگونه خواهد بود.

بایانی

منبع: <http://fa.wikipedia.org>

BBC

با اصطلاحات حقوقی و

اقتصادی آشنا شوید

بخش ششم

گردآورندگان: څارونکی پامیری و څارونکی حیدری اعضای دفتر مشاوریت حقوقی

داین، مدیون را بخواهد، حاضر می نماید و همچنین اگر کسی بر دیگری حقی داشته یا ادعای حقی کند، دعوی او قابل قبول می باشد.

۲۰۷ - کمیته بررسی بانک: اشخاص حقیقی که امور بررسی حسابها و اسناد بانک، تجدید نظر بر فعالیت ها و معاملات بانک و نظارت از رعایت قوانین قابل تطبیق در بانک را به عهده دارند.

۲۰۸ - کمیشن فروش: مبلغی که کمیشن کار از سر جمع عواید و فروش، به حساب فیصدی از مالک مال التجاره اخذ میکند.

۲۰۹ - کمیشن کار: شخصی که به اسم خود ولی به حساب دیگری معاملاتی را انجام میدهد و در مقابل پولی به دست می آورد.

۲۱۰ - کنترل معاملات مالی: بررسی و تدقیق اسناد معاملات مالی، با در نظر داشت تطبیق و قطعیت قبلی و بعدی.

۲۱۱ - گروگان گیری: عملی که دیگران را تهدید و عنفاً آزادی شان را سلب می کند و بطور غیر قانونی بمنظور بر

۲۰۱ - قروض بزرگ نا موافق: قرضه های که با معیار های قانونی و به مرور زمان منجر به کاهش سرمایه و رابطه بین مقروضین وابسته مبنی بر تجاوز قروض از حد معینه می باشد.

۲۰۲ - قروض خطرات: مجموع کريدت های (قرضه ها) اعطاء شده به یک یا گروپی از مقروضین وابسته با هم، مبنی بر تجاوز سرمایه مجموعی بانک بادر نظر داشت فیصدی معین در مطابقت به احکام قانون.

۲۰۳ - کتمان مالیه: پنهان نمودن عواید قابل پرداخت مالیه (مالیه اصلی) مبنی بر انجام معامله ذریعه مودی بر مکلفیت های مالیاتی و تادیاتی وی.

۲۰۴ - کسر ذخایر: مبلغی که به اندازه آن بیلانس مجموعی ذخایر الزامی، از بیلانس مجموعی ذخایر حقیقی تجاوز کند.

۲۰۵ - کسرات: مصارفی که برای بدست آوردن و محافظه عواید و تولیدات و وضع آن از عواید، مطابق احکام قانون مجاز می باشد.

۲۰۶ - کفالت: حالتی که شخص ضامن میشود هر وقت

آورده شدن اهداف سياسي و يا مادي در اختيار خود مي داشته باشد. (ماده ۱۶) قانون جرايم عليه امنيت داخلي و خارجي افغانستان در مورد گروگان گيري چنين مشعر است (هر گاه شخصي ديگران را به تهديد و عنف و يا بهر وسيله از وسايل ديگر گروگان بگيرد بجزاي حبس طويل و در عين مال يا قيمت پول و يا منفعت را که بدست آورده باشد، محکوم مي گردد.

۲۱۲ - گمرک: اداره دولتي که امور گمرکي اموا ل صادراتي، وارداتي، ترانزيتي، محموله مسافرين، موظفين و پارسل هاي پستي را مطابق احکام قانون اجراء و کنترول مي نمايد.

۲۱۳ - لايحه: مقرراتي که مقامات صلاحيتدار مانند وزارت ها يا اداراتي که در صلاحيت وزارت ها اند، آنرا وضع و در معرض اجراء مي گذارند.

۲۱۴ - لايحه وظايف: سند رسمي که اهداف، وظايف، مسووليت ها و ايجابات بست در آن مشخص مي گردد.

۲۱۵ - ليراف کريدت: سندی که از طرف يک بانک صادر مي شود در آن موافقه مي کند تا حواله ها را طبق شرايط معينه در سند پذيرفته بدهي حساب اعتباري که قبلاً بميان آمده، معامله کند.

۲۱۶ - مارک تجارتي يا علامت تجارتي: نشان تجارتي يا صنعتي، براي معرفي و مشخص کردن کالا ها و محصولات بکار مي رود.

۲۱۷ - ماليات: مقدار و يا مبلغ معيني که مطابق احکام قانون نسبت به تعداد سرانه مواشي، حاصلات سر درختي، عوايد مجموع ساحه زمينداري و يا باغداری، عوايد ثابت و غير ثابت اشخاص حقيقي و حکمي به خزانه دولت تاديه

مي گردد.

۲۱۸ - ماليات اشخاص مقيم: مالياتي که مبني بر عوايد قابل ماليه اشخاص (حقيقي و حکمي) مقيم به شمول عوايدي که از منابع خارجي حصول مي نمايد.

۲۱۹ - ماليات اضافي: مالياتي که مودي بر علاوه پرداخت ماليات ذمت خويش، در موارد خاص در مطابقت به احکام قانون مکلف به تاديه ماليات اضافي بر عايدات مي باشد.

۲۲۰ - ماليات بر عايدات: مالياتي که از عايدات موسسات و اشخاص بعد از وضع مبالغ معينه قانوني گرفته مي شود. قانون ماليات بر عايدات به داخل (۱۷) فصل و (۱۱۳) ماده توشيح و نافذ مي باشد.

۲۲۱ - ماليات مترقي: مالياتي که فيصدي آن با افزايش عوايد قابل ماليه بلند رفته و صعود نمايد.

۲۲۲ - ماليات متناسب: مالياتي که تعرفه آن ثابت بوده و در برابر تزئيد و نوسان ماخذ مالياتي مودي بي تفاوت بماند و تغيير نه نمايد.

۲۲۳ - ماليه اضافي نمبر تشخصيه: مکلفيت پرداخت ماليه اضافي مندرج قانون توسط اشخاص (حقيقي و حکمي) مبني بر عدم اخذ نمبر تشخصيه مالياتي.

۲۲۴ - ماليه ثابت: ماليه که مبتني بر فعاليت هاي انتفاعي و يا ملکيت اشخاص (اعم از حقيقي و حکمي) در قانون به صورت صريح تسجيل گرديده باشد.

۲۲۵ - مامورين ضبط قضائي: ماموريني که وظيفه کشف جرم، جمع آوري دلايل و تشخيص مرتکب جرم را مطابق به احکام قانون دارا مي باشد.

۲۲۶ - متولي: شخصيکه اداره امور موقوفه را عهده

باشد. ● ادامه دارد...

هیئت رهبری و منسوبین د افغانستان بانک بهترین
تبریکات و تمنیات خود را بمناسبت فرارسیدن
حلول عید سعید اضحی، حضور شما و همکاران
محترم تان تقدیم میدارند و از بارگاه ایزد منان
سعادت و پیروزی تمام افغان ها را در سایر عرصه
های زندگی استدعا دارند.

اطلاعیه د افغانستان بانک

مطابق ماده سی و سوم قانون د افغانستان بانک پول
رایج و واحد پولی افغانستان افغانی است، بدین
منظور آرزو مندیم تا همه افغانها مسوولیت خویشرا
در قبال وطن و ارزش های ملی خویش در کُلیه
زمینه ها بخصوص در قسمت ترویج هر چه بیشتر
پول افغانی ادا نمایند. ●

Da Afghanistan Bank, Publication

Issue 64 Sixth Year October 2012

ملي پيسې د ملي يووالي سمبول او زمونږ د هېواد او خلکو د ملي
اقتدار نښه ګڼل کېږي او بايد ورڅخه په ټولو داخلي معاملو، راکړو
او ورکړو کې ګټه پورته شي.